Stockholms universitet

Utvärdering av riktat pedagogiskt stöd vårterminen 2025

Diarienummer SU FV-1439-25
Kristin L Löfgren
Nationella medel för riktat pedagogiskt stöd

Stockholms universitet

Innehåll

Sammanfattning 4

Bakgrund 5

Population och urval 5

Svarsfrekvens och bortfall 6

Undersökningens syfte 7

Metod och utformning av enkät 8

Genomförande av undersökning 8

Bakgrundsinformation om respondenter 10

- Kön 10
- Ålder 10
- Erfarenhet av studier 11
- Funktionsnedsättning/-ar som utgör grund för stöd 11

Ansökan och administration kring stöd 12

- Tidpunkt för ansökan 12
- Orsaker bakom sen ansökan 13
- Ansökningsförfarandets tillgänglighet 14
- Handläggningstid 14
- Kontaktvägar för att få stöd 15
- Administration för att få beslutade/rekommenderade stöd 16
- Överklaga beslut vid diskriminering 16

Stöd/anpassningar och studenternas upplevelse av dessa 17

- Specifikation *Annat stöd* 19
- Stödens omfattning 20
- Stödbehov som inte möttes 21
  - Personellt stöd 22
  - Stöd vid examination 22
  - Tillgång till rekommenderade stöd 23
  - Övriga stöd 25

Uppföljning av stöd 25

- Stödens effektivitet 25

Stödens nyttjandegrad 27
Stödens genomförandegrad 29
Generell tillgänglighet vid lärosätena 31
Fysisk tillgänglighet 32
Digital tillgänglighet 32
Pedagogisk tillgänglighet 33
Åtgärder till följd av bristande tillgänglighet 34
Studentförslag kring förbättringar av RPS 34
Önskade förbättringar kopplade till undervisningssituation/undervisande personal 35
Önskade förbättringar kopplade till samordnare/stöd 36
Önskade förbättringar kopplade till examination 39
Önskade förbättringar övrigt 40
Slutsatser och reflektioner 41
Öka generell tillgänglighet 42
Minska studenters administrativa börda och förtydliga kontaktvägar 42
Förstärk information om RPS 43
Säkerställ att stöd är ändamålsenliga 44
Öka förutsägbarhet och likvärdighet 45
Framtida uppföljning 46
Referenslista 47

Stockholms universitet

Sammanfattning

Den nationella uppföljningen av riktat pedagogiskt stöd (RPS) våren 2025 omfattade drygt 20 000 studenter vid 22 lärosäten, varav 17 procent besvarade enkäten. Resultaten visar att stöden i hög grad används och upplevs som hjälpsamma när de väl är på plats, men att vägen dit ofta präglas av bristande information, otydliga kontaktvägar och en betydande administrativ börda för studenterna.

En majoritet av studenterna ansökte om stöd vid eller efter terminsstart, främst på grund av otillräcklig information om att stöd finns eller hur ansökan görs. Detta bidrar till högt tryck på samordnare och risk för fördröjda stödinsatser. Trots detta upplevde de flesta att handläggningstiden inte påverkade studierna negativt, även om variationerna mellan lärosäten är stora.

En tredjedel av studenterna hade svårt att förstå vart de skulle vända sig för att få tillgång till beslutade eller rekommenderade stöd, och nästan lika många upplevde att administrationen för att få stöden på plats var betungande. Skillnaderna mellan lärosäten är betydande, vilket påverkar både likvärdighet och rättssäkerhet.

När stöden väl ges är nyttjandegraden generellt hög och stöden bedöms som effektiva, men ett antal stöd behöver ses över. Nästan hälften av studenterna uttrycker missnöje med den generella pedagogiska tillgängligheten. Brister i undervisning, examination och digitala lärmiljöer leder till att många studenter efterfrågar åtgärder som egentligen borde ligga inom ramen för generell tillgänglighet, snarare än RPS.

Stockholms universitet

Bakgrund

Nationella medel för riktat pedagogiskt stöd är ett särskilt åtagande från Utbildningsdepartementet placerat vid Stockholms universitet. Uppdraget omfattar att fördela nationella medel till lärosäten med höga kostnader för riktat pedagogiskt stöd (RPS) till studenter med dokumenterade funktionsnedsättningar som möter hinder i sin studiesituation, sammanställning av studentstatistik och utvecklingsarbete inom RPS.

Arbetet sker i nära samarbete med landets universitet och högskolor. Systematisk uppföljning av RPS har länge varit begränsad och i vissa fall helt saknats. Det ökande antalet studenter med RPS under det senaste decenniet har på flera lärosäten inneburit att resurser för informell avstämning och uppföljning minskat. På nationell nivå har uppföljning och analys försvårats av att varje lärosäte ansvarar för studenternas kontaktuppgifter. Dessa får, med hänvisning till GDPR, inte delas nationellt eftersom information om funktionsnedsättning är en känslig personuppgift.

Bristen på uppföljning innebär att lärosätena varken vet om de stöd som beslutas faktiskt används av studenterna eller om de upplevs som adekvata och hjälpsamma. Universitetskanslersämbetet (UKÄ) uppmärksammade detta i rapporten *Stöd till studenter med funktionsnedsättning* som utkom i februari 2025:

”Vår kartläggning visar också att det är ovanligt att insatser systematiskt följs upp. Endast vid ett par lärosäten som vi undersökt genomförs enkäter och uppföljande samtal. Avsaknaden av systematisk uppföljning på lärosätena gör att kunskapen om vilken nytta stödinsatserna gör är begränsad.”[1]

Under 2024 beslutade Nationella medel för riktat pedagogiskt stöd, efter samråd med Nationella referensgruppen för riktat pedagogiskt stöd, att påbörja en nationell uppföljning av RPS. Arbetet inleddes i september 2024 av en arbetsgrupp bestående av tre samordnare och Nationella medel för riktat pedagogiskt stöds utredare. I januari 2025 anslöt en chef för studentstödjande verksamhet.

Population och urval

Populationen undersökningen önskar dra slutsatser kring är studenter med RPS. Erbjudande om att delta i undersökningen skickades ut till landets lärosäten, och 23 lärosäten anmälde

[1] UKÄ (2024), *Stöd till studenter med funktionsnedsättning*. PDF, https://www.uka.se/download/18.35f90970195a82ba4151/1742288019419/St%C3%B6d%20till%20studenter%20med%20funktionsneds%C3%A4ttning__.pdf, s. 40.

intresse för att delta, varav 22 sedan deltog. Enkäten skickades till alla studenter vid de deltagande lärosätena som under vårterminen 2025 haft RPS, totalt 20 905 studenter. Hela populationen studenter med RPS vid deltagande lärosäten under den aktuella terminen fick följaktligen enkäten skickad till sig, vilket innebär att inget urval gjordes.

Svarsfrekvens och bortfall

Av de 20 905 studenterna svarade 3 454, vilket motsvarar en svarsfrekvens på knappt 17 procent. Som jämförelse hade UKÄ:s *Studentspegeln 2025* en svarsfrekvens på 23 procent[2]. Svarsfrekvensen varierade mellan 5 och 33 procent på lärosätena (se Tabell 1). Lärosäten med låg svarsfrekvens bör vara försiktiga med att generalisera resultaten. I denna rapport ligger fokus på de nationella resultaten. Resultatspridningen mellan de deltagande lärosätena kommenteras vid ett antal tillfällen, men endast när de lärosäten som uppvisar de högsta respektive lägsta resultaten har en svarsfrekvens som motsvarar eller överstiger det nationella snittet. Det finns inget partiellt bortfall, eftersom svar på varje fråga krävdes för att gå vidare. Undantaget är den sista fritextfrågan om förbättringsförslag, som var frivillig att besvara.

[2] UKÄ, *Studentspegeln 2025*, PDF, https://www.uka.se/download/18.3e914ebf1992cd566e31d/1757660026388/Studentspegeln%202025.pdf , (hämtad 2 november 2025).

Stockholms universitet

Tabell 1. Antal svar och svarsfrekvens per deltagande lärosäte

Välj det lärosäte du studerat vid vårterminen 2025, som skickat enkäten till dig.	Antal svar/Svarsfrekvens
Göteborgs universitet	401 (21%)
Högskolan Dalarna	89 (19%)
Högskolan i Borås	82 (14%)
Högskolan i Halmstad	126 (33%)
Högskolan i Skövde	100 (22%)
Högskolan Kristianstad	107 (19%)
Högskolan Väst	62 (17%)
Jönköping University	140 (23%)
Karlstads universitet	119 (16%)
Karolinska institutet	142 (20%)
Kungliga tekniska högskolan	250 (31%)
Linköpings universitet	321 (21%)
Linnéuniversitetet	150 (14%)
Luleå tekniska universitet*	1 (-%)
Lunds universitet	385 (17%)
Malmö universitet	81 (5%)
Marie Cederschiöld högskola	46 (25%)
Mittuniversitetet	74 (8%)
Röda korsets högskola	41 (29%)
Sophiahemmet Högskola	47 (31%)
Stockholms universitet	481 (13%)
Södertörns högskola	148 (15%)
Örebro universitet	61 (8%)

** Luleå tekniska universitet skickade inte ut enkäten, men ett svar inkom. Respondenten kan ha valt fel lärosäte, eller studerat vid flera lärosäten, och valt att svara på RPS vid Luleå istället för vid lärosätet som sände enkäten.*

Undersökningens syfte

Syftet med undersökningen var att följa upp RPS genom att undersöka:

- vilka stöd som erbjuds.
- om studenter får de stöd de upplever att de behöver.
- om stöden upplevs som hjälpsamma för att överkomma hinder i studiesituationen.
- om ansökningsförfarandet, vägar för att få stöd på plats och den administrativa insatsen för att få stöd fungerar väl för studenterna.

- hur den generella tillgängligheten på lärosätet upplevs.
- om brist på tillgänglighet lett till att studenter vidtagit åtgärder, som att avbryta studier, ta studieuppehåll, byta utbildning eller studera i lägre studietakt.
- hur användarna tycker att RPS kan förbättras.

Metod och utformning av enkät

Enkätförfarande valdes som metod, då alternativen ansågs alltför resurskrävande. Metoden har också med framgång använts för att utvärdera stöd till studenter med funktionsnedsättningar, bland annat av Disabled Students UK[3].

För att undvika onödig datainsamling användes främst frågor med fasta svarsalternativ. Ett fåtal fritextfrågor inkluderades, där fasta alternativ inte ansågs ge tillräcklig information. Arbetsgruppen tog fram ett enkätutkast under februari–mars 2025, på svenska och engelska. Texten om personuppgifter utformades i samråd med SU:s dataskyddsombud. Utkastet delades därefter med Nationella referensgruppen för riktat pedagogiskt stöd och Nationellt nätverk för studentstödschefer (NAFS). Vid den årliga samordnarkonferensen i maj 2025 gavs landets samordnare möjlighet att diskutera enkäten. Frågorna testades även på student med RPS.

Utformningen med obligatoriska frågor, som nämnts tidigare i rapporten, valdes för att minska partiellt bortfall. Det befarades finnas ökad risk för denna typ av bortfall då det finns kända problem med fokus och struktur hos delar av respondenterna.

Genomförande av undersökning

När studenter ansöker om stöd i det nationella systemet Nais godkänner de att deras personuppgifter kan användas för uppföljning. Eftersom lärosätena äger sina egna studentuppgifter behövde de sprida enkäten. Den 14 april 2025 skickades en förfrågan till landets lärosäten om att delta.

Juridiska rådet för riktat pedagogiskt stöd diskuterade utskick, eftersom mejl om enkäten indirekt avslöjar att studenten har en funktionsnedsättning. För att minska denna risk angavs i mallen till följebrev endast att enkäten rörde pedagogiska stöd, inte riktade pedagogiska stöd som endast erbjuds studenter med funktionsnedsättning. Lärosätena kunde använda mall för följebrev eller skriva egen text, och dela enkäten med student på valfritt sätt. Länken till enkäten skickades till lärosätena den 15 maj för spridning till aktuella studenter. Lärosätena

[3] Disabled Students UK, *The Annual Disabled Student Survey: Access Insights*, https://accessinsights.co.uk/student-survey/ (hämtad 1 december 2025).

uppmanades att skicka en påminnelse till studenterna två veckor efter utskick. Sista svarsdag var 15 juli. Verktyget Survey & Report användes, då det är välkänt och bedöms ha god GDPR-efterlevnad.

Deltagande lärosäten fick i oktober, utöver den nationella sammanställningen, även en rapport över sina egna resultat. De fick också information om resultat på något område kraftigt avvek från det nationella genomsnittet.

Centrala begrepp och definitioner

Beslutade stöd/rekommenderade stöd: Beslutade stöd är de stöd där samordnaren är formell beslutsfattare. Rekommenderade stöd är stöd samordnaren bedömer behövs, men där beslutet fattas av en annan anställd vid lärosätet, vanligtvis examinator. Uppdelningen mellan beslutade och rekommenderade stöd varierar mellan lärosäten.

Nationellt administrations- och informationssystem för samordnare (Nais): Systemet samtliga deltagande lärosäten använder för ansökan och handläggning av RPS. Systemet ägs och förvaltas av Universitets- och högskolerådet.

Riktat pedagogiskt stöd (RPS): Stöd och anpassningar i studiesituationen på universitet och högskolor som ges till studenter med varaktiga, dokumenterade funktionsnedsättningar. Syftet är att möjliggöra studier på lika villkor, enligt Diskrimineringslagen (2008:567). RPS och stöd används i denna rapport för att beskriva såväl stöd som anpassningar för studenter med funktionsnedsättningar.

Samordnare: Personal vid lärosäte anställd för att handlägga och samordna RPS. Normalt kontaktperson för studenter i behov av RPS, den som handlägger ansökningar och fattar beslut om ett antal stöd och utfärdar rekommendationer om andra.

Varaktig funktionsnedsättning: Enligt diskrimineringslagen: *”varaktiga fysiska, psykiska eller begåvningsmässiga begränsningar av funktionsförmågan…”*. Praxis bland lärosäten är att funktionsnedsättningen ska vara pågående och ha varat eller förväntas vara i minst sex månader för att studenten ska ha rätt till RPS.

För ytterligare definitioner, information om riktat pedagogiskt stöd och juridik kring detta samt information om enskilda stöd och anpassningar hänvisas till det nationella, vägledande dokumentet kring RPS kallat *Samordnarguiden*[4].

Bakgrundsinformation om respondenter

Kön

Bland respondenterna identifierade sig 73 procent som kvinnor, 23 procent som män, 3 procent som ickebinära/annat och 2 procent ville inte ange kön. Kvinnor är överrepresenterade bland studenter med RPS. I högskolesektorn är 62 procent av studenterna kvinnor[5], medan motsvarande siffra för RPS är 71 procent. Andelen kvinnor bland de svarande motsvarar därmed i stort könsfördelningen bland studenter med RPS.

Tabell 2. Könsfördelning

Ange ditt kön.	Antal svar
Kvinna	2508 (73%)
Man	793 (23%)
Ickebinär/Annat alternativ	93 (3%)
Vill inte ange	60 (2%)

Ålder

En fråga om ålder inkluderades för att undersöka om respondenterna kan förväntas ha vuxit upp med teknik. Detta eftersom enkäten innehåller frågor om teknisk tillgänglighet. Totalt uppgav 88 procent att de var under 40 år, vilket tyder på att de flesta sannolikt har god teknikvana.

[4] *Samordnarguide december 2025*, PDF, https://www.su.se/download/18.2084dad019afd0e67922b3b/1765553219671/Samordnarguide%20december%202025.pdf, s. 15-26.
[5] UKÄ, *Fler nybörjare och registrerade studenter i högskolan 2024/25*, https://www.uka.se/om-oss/nyheter/nyhetsartiklar/2025-10-09-fler-nyborjare-och-registrerade-studenter-i-hogskolan-2024-25 (hämtad 19 december 2025).

Stockholms universitet

Tabell 3. Åldersfördelning

Ange din ålder.	Antal svar
Under 23 år	1046 (30%)
23–29 år	1313 (38%)
30–39 år	676 (20%)
40 år eller äldre	419 (12%)

Erfarenhet av studier

Upplevelsen av stöd och administration kan förändras över tid. Nybörjarstudenter kan förväntas uppfatta båda dessa som mer otydliga än de som studerat längre och haft stöd tidigare. Med anledning av detta ställdes en fråga om hur länge studenten studerat och/eller haft RPS. Drygt 81 procent av respondenterna hade studerat med RPS före vårterminen 2025, medan 10 procent hade studerat tidigare, men utan RPS. Endast 8 procent av respondenterna studerade sin första termin på högskola. De allra flesta kan därför förväntas ha god insyn i hur stöd fungerar och hur administrationen kring RPS är organiserad.

Tabell 4. Erfarenhet av högskolestudier

Hur länge har du studerat på universitet eller högskola med pedagogiskt stöd?	Antal svar
Vårterminen 2025 var min första termin med pedagogiskt stöd, och min första termin på universitet/högskola.	288 (8%)
Vårterminen 2025 var min första termin med pedagogiskt stöd, men jag har studerat på universitet/högskola tidigare.	356 (10%)
Jag har studerat på universitet/högskola innan vårterminen 2025 och även haft pedagogiskt stöd tidigare terminer.	2810 (81%)

Funktionsnedsättning/-ar som utgör grund för stöd

För att beviljas RPS krävs en eller flera varaktiga funktionsnedsättningar. I enkäten angav studenterna samtliga funktionsnedsättningar de lämnat intyg på vid ansökan om stöd. Samordnarna vid lärosätena registrerar däremot endast en primär funktionsnedsättning per student i systemet Nais, vilken sedan rapporteras till den nationella statistiken. I genomsnitt angav studenterna 1,2 funktionsnedsättningar per person (se Tabell 4).

Nästan hälften av studenterna som svarat på enkäten, 47 procent, angav att de har NPF. Därefter följer dyslexi/specifika läs- och skrivsvårigheter, 41 procent. Motsvarande siffror från den nationell statistiken från 2025 visar på 43 respektive 38 procent. Den största skillnaden mot nationell statistik gäller psykisk ohälsa, där 14 procent av respondenterna

uppgav att de har en psykisk funktionsnedsättning, jämfört med 8 procent nationellt. Det finns indikationer på att psykisk ohälsa är underrapporterad nationellt, eftersom endast en nedsättning registreras per student, och psykisk ohälsa samexisterar ofta med exempelvis NPF. Om flera nedsättningar föreligger registrerar samordnaren den som kräver mest stöd i Nais.

Området kronisk sjukdom finns ännu inte i Nais, men används i UKÄ:s *Studentspegeln*. För att minska andelen som markerar ”annan funktionsnedsättning” inkluderades området i enkäten. Totalt uppgav 6 procent av studenterna att de har kronisk sjukdom, vilket talar för att området bör införas i Nais (genomförs december 2025). Dövhet/hörselnedsättning, nedsatt rörelseförmåga och synnedsättning angavs av 2, 3 respektive 3 procent av studenterna. Ytterligare 8 procent angav en annan varaktig funktionsnedsättning än de som finns specificerade. På det stora hela överensstämmer fördelningen mellan de olika funktionsnedsättningsområdena väl med den nationella studentstatistiken.

Tabell 5. Fördelning mellan funktionsnedsättningsområden

Ange den eller de funktionsnedsättningar du lämnat dokumentation på vid ansökan av pedagogiskt stöd. (Kryssa för alla som är aktuella för dig.)	**Antal svar**
Neuropsykiatrisk funktionsnedsättning (NPF), exempelvis ADHD, ADD, autism, språkstörning eller Tourettes	1627 (47%)
Dyslexi/specifika läs- och skrivsvårigheter	1428 (41%)
Dövhet/hörselnedsättning	85 (3%)
Nedsatt rörelseförmåga	55 (2%)
Psykisk ohälsa	480 (14%)
Synnedsättning	63 (2%)
Kronisk sjukdom, exempelvis diabetes eller Crohns sjukdom	193 (6%)
Annan varaktig funktionsnedsättning	274 (8%)

Ansökan och administration kring stöd

Tidpunkt för ansökan

Det är önskvärt att ansökningar om RPS genomförs i god tid innan terminsstart. Detta för att stöden ska finnas tillgängliga när terminen startar. Enkäten visar att majoriteten av studenterna, 63 procent, ansökte först vid terminsstart eller senare. Av dessa ansökte 38 procent efter att terminen påbörjats. Detta skapar ett högt tryck på lärosätenas samordnare,

och ökar risken för att stöd inte finns på plats när studenten behöver dem. Förebyggande åtgärder för att främja tidiga ansökningar är därför till gagn för både studenter och lärosäten.

Tabell 6. Tidpunkt för ansökan

När gjorde du din ansökan om pedagogiskt stöd?	Antal svar
Efter terminsstart.	1296 (38%)
Efter att jag hade antagits till utbildningen, men innan terminsstart.	1075 (31%)
Vid terminsstart.	868 (25%)
Innan jag hade antagits till utbildningen.	215 (6%)

Orsaker bakom sen ansökan

Studenter som ansökte efter terminsstart fick en uppföljande fråga om orsakerna till den sena ansökan. Flera svarsalternativ kunde väljas. Den vanligaste orsaken som angavs var bristande kännedom om att stöd fanns, 32 procent. Även okunskap om hur en ansökan genomförs, 28 procent, framstår som en informationsbrist lärosäten har möjlighet att påverka.

Andra orsaker är svårare för lärosätena att inverka på. 29 procent uppgav osäkerhet kring behovet av stöd, och 23 procent saknade dokumentation för att styrka funktionsnedsättning. Långa vårdköer, särskilt för NPF- och dyslexiutredningar, kan innebära att studenter väntar i år på underlag. Tidig information om att intyg krävs för RPS kan dock bidra till att åtminstone fler hinner ordna dokumentation före terminsstart. Oförmåga att ta tag i att genomföra ansökan angavs som skäl av 27 procent. Detta kan möjligen delvis kan kopplas till prokrastineringsproblematik, vilket är vanligt vid exempelvis NPF. Lärosätena kan dock hjälpa studenterna med att komma till skott genom att exempelvis uppmuntra dem att fylla i en ansökan i Nais på plats under exempelvis introduktionsdagar.

Endast 5 procent angav att ansökan i Nais var svår att fylla i. För att underlätta för studenter med svårigheter att navigera ansökningsförfarandet har en nationell informationsfilm tagits fram. Lärosätena kan exempelvis lägga den på sin informationssida i Nais ansökningsflöde, så att den finns tillgänglig för studenter vid ansökan och kan guida dem genom de olika stegen.

Med ökad, tidig, information till blivande studenter om att stöd till studenter med funktionsnedsättning finns, vilka som kan ta del av stöd, vilka stöd som finns och hur en ansöker om stöd, skulle lärosätena kunna öka andelen ansökningar som kommer in innan terminsstart.

Stockholms universitet

Tabell 7. Orsak sen ansökan

Hur kommer det sig att du ansökte om pedagogiskt stöd efter terminsstart?	Antal svar
Jag kände inte till att jag kunde få stöd.	413 (32%)
Jag var osäker på om jag behövde stöd.	380 (29%)
Jag visste inte hur jag skulle ansöka om stöd.	364 (28%)
Jag tog inte tag i att göra en ansökan.	351 (27%)
Jag hade inte tillgång till dokumentation om min eller mina funktionsnedsättningar.	302 (23%)
Annat skäl	190 (15%)
Jag hade svårt att fylla i ansökan.	66 (5%)

** Följdfråga, ställdes endast till studenter som på föregående fråga svarat att de gjort ansökan efter terminsstart.*

Ansökningsförfarandets tillgänglighet

Vid samtliga deltagande lärosäten sker ansökan om RPS via systemet Nais, även om ansökningar i undantagsfall tas emot på annat sätt. Drygt tre fjärdedelar av respondenterna,77 procent, håller med om att det var enkelt att ansöka om stöd. Trots det gemensamma systemet finns betydande skillnader mellan deltagande lärosätens resultat. Studenter vid större lärosäten är generellt mindre benägna att uppleva ansökningsprocessen som enkel jämfört med studenter vid mindre och mellanstora lärosäten. Särskilt för de större lärosätena kan det därför vara värdefullt att se över informationen om ansökan, kontaktvägar till samordnare, deras tillgänglighet och andra faktorer som påverkar upplevelsen av tillgänglighet i ansökningsförfarandet.

Tabell 8. Ansökningsförfarandets tillgänglighet

Det var enkelt att ansöka om pedagogiskt stöd.	Antal svar
Håller helt med	1440 (42%)
Håller till stor del med	1204 (35%)
Håller till viss del med	621 (18%)
Håller inte alls med	189 (6%)

Handläggningstid

Eftersom många studenter ansöker sent uppstår väntetider för handläggning av RPS, särskilt vid terminsstart. Svaren visar stora variationer mellan lärosäten, vilket sannolikt beror både på antalet ansökningar, antalet samordnare och lärosätets valda handläggningsförfarande. De flesta lärosäten genomför kartläggande samtal med majoriteten av studenterna, medan några fattar beslut direkt utifrån ansökningshandlingarna om samtal inte anses nödvändiga eller önskas av student. En klar majoritet av studenterna, 83 procent, uppger att handläggningstiden

inte hade negativ inverkan på studierna, och alla lärosäten får resultat på 75 procent eller över. Studenter vid mindre lärosäten är generellt mest nöjda med handläggningstiden, medan de lärosäten som har lägst resultat är två av de mellanstora. Eftersom några lärosäten nyligen har infört, och ytterligare andra planerar att införa, ett ansökningsförfarande utan kartläggande samtal för majoriteten av studenterna kan det vara relevant att i nästa uppföljning undersöka om detta påverkat studenternas nöjdhet med handläggningstiden.

Tabell 9. Handläggningstidens inverkan på studier

Tiden mellan att jag ansökte om stöd och fick besked om stöd var kort och påverkade därför inte mina studier negativt.	**Antal svar**
Håller helt med	1980 (57%)
Håller till stor del med	901 (26%)
Håller till viss del med	410 (12%)
Håller inte alls med	163 (5%)

Kontaktvägar för att få stöd

När studenter beviljats RPS krävs ofta ytterligare administration från studentens håll innan stödet kan påbörjas. Detta gäller särskilt stöd som rekommenderats av samordnare, men som beslutas av examinator eller motsvarande. Två tredjedelar av respondenterna, 68 procent, höll med om att det var lätt att förstå vart de skulle vända sig för att få tillgång till stöd efter besked att stöd rekommenderats/beslutats, medan en tredjedel, 33 procent, upplevde svårigheter, varav 10 procent stora svårigheter.

Det föreligger kraftiga variationer mellan lärosäten när det gäller hur mycket administration som ligger på studenten för att få tillgång till stöd, och hur mycket information studenten får om till vem de ska vända sig. Vid Linnéuniversitetet och Karlstads universitet har egna system utvecklats där rekommenderade stöd skickas direkt till beslutsfattare via systemet. Studenten behöver då inte själv identifiera eller kontakta beslutsfattare, och de får besked om beslut via systemet.

Vid flera lärosäten finns kontaktpersoner vid varje institution för studenter med RPS. Vissa av dessa tar kontakt med beslutsfattare åt studenten, medan andra endast informerar om vem studenten ska kontakta. Det är därför inte förvånande att resultaten varierar kraftigt. Andelen som upplevde att det var lätt att förstå vart de skulle vända sig är nästan dubbelt så hög vid de lärosäten som har bäst resultat jämfört med de med sämst. Även här ligger mindre lärosäten i topp och de största i botten. Då en tredjedel av studenterna upplever svårigheter behöver åtgärder vidtas för att tydliggöra vart eller till vem studenten ska vända sig. Alternativt behöver administration för att få tillgång till stöd i högre grad hanteras av lärosäte snarare än av student.

Tabell 10. Identifiering av kontaktpersoner

När jag hade fått besked om stöd var det enkelt att förstå till vem eller vart jag skulle vända mig för att få tillgång till stöden (exempelvis till lärare eller kontaktperson på institution).	Antal svar
Håller helt med	1296 (38%)
Håller till stor del med	1020 (30%)
Håller till viss del med	804 (23%)
Håller inte med alls	334 (10%)

Administration för att få beslutade/rekommenderade stöd

Resultaten på frågan om tillgång till stöd liknar de i föregående fråga. Totalt instämmer 71 procent helt eller till stor del i att det var enkelt att få tillgång till stöden, medan 29 procent endast instämmer delvis eller inte alls. Även här föreligger stora skillnader mellan lärosätena, 52–86 procent av studenterna instämmer. Ett av de större lärosätena placerar sig lägst i resultat, medan övriga större lärosäten presterar bättre. Bland de lärosäten som uppvisar de högsta resultaten återfinns både mellanstora och mindre lärosäten. Ett av de mellanstora lärosätena med bäst resultat har ett eget system för att skicka rekommenderade stöd till examinatorer, något som sannolikt har bidragit till den höga studentnöjdheten.

På fritextfrågan om förbättringar av RPS är den vanligaste önskade förbättringen att administrationen kring tillgång till stöd bör förenklas. Denna fråga behandlas därför mer utförligt längre fram i rapporten.

Tabell 11. Komplexitet gällande att få tillgång till stöd

Det var enkelt att få tillgång till de stöd som beslutats och rekommenderats för mig.	Antal svar
Håller helt med	1414 (41%)
Håller till stor del med	1051 (30%)
Håller till viss del med	722 (21%)
Håller inte med alls	267 (8%)

Överklaga beslut vid diskriminering

Studenter vid statliga lärosäten kan överklaga beslut om stöd till Överklagandenämnden för högskolan (ÖNH) om de uppfattar dessa som diskriminerande. Diskriminering kan även anmälas till Diskrimineringsombudsmannen (DO) eller lokala antidiskrimineringsbyråer. Enkäten visar att 84 procent av studenterna inte uppfattat att de fått information om hur överklagande går till eller hur avslag annars kan tas vidare. Resultaten skiljer sig mellan 0–43

procent på deltagande lärosäten.

För lärosäten som använder Nais finns en överklagandehänvisning i systemets bilagemall. Lärosätena kan välja att behålla eller ta bort denna hänvisning. I praktiken varierar rutinerna. Vissa skickar alltid med hänvisningen, andra endast vid avslag, och några enbart när studenter själva efterfrågar informationen. Om en student fått de stöd som önskats är det dock tveksamt om överklagandehänvisningen uppmärksammas. Det är därför sannolikt att fler faktiskt fått en överklagandehänvisning än vad enkätsvaren visar.

Tabell 12. Överklagandehänvisning

Har du fått information från lärosätet om hur du kan överklaga, eller på annat sätt ta beslut om stöd vidare?	Antal svar
Ja	118 (17%)
Nej	580 (84%)

Stöd/anpassningar och studenternas upplevelse av dessa

Respondenterna ombads att ange vilka RPS de haft beslutade eller rekommenderade under vårterminen 2025. En lista med de vanligaste stödformerna presenterades. Mer ovanliga stöd kunde anges som *Annat stöd*, vilka sedan fick preciseras i en följdfråga. Efter kategorisering av specificeringarna av *Annat stöd* visade det sig att 76 av dessa var stöd som fanns i listan, och de har därför lagts in korrekt i tabellen nedan och dragits av från *Annat stöd*.

Totalt kryssades 9 959 stöd för, vilket motsvarar i genomsnitt 2,9 stöd per student. De vanligaste stöden var *förlängd examinationstid* (87 procent), *tentera enskilt eller i mindre grupp* (59 procent) samt *anteckningsstöd* (40 procent). Fördelningen av stöd mellan de två största funktionsnedsättningsområdena visar tydliga skillnader i vilka stöd som är vanligast. Bland studenter med dyslexi hade 95 procent förlängd tid, 57 procent tentera enskilt/mindre grupp och 46 procent anteckningsstöd. Motsvarande siffror för studenter med NPF var 84, 63 respektive 39 procent. *Tekniskt stöd* erbjöds till 27 procent av studenterna, och stödet var något vanligare bland studenter med dyslexi än med NPF.

Mentorsstöd gavs till 19 procent av studenterna. Stödet definieras i *Samordnarguiden* som ett stöd som främst erbjuds till studenter som har problem med studieplanering och exekutiva och/eller kommunikativa svårigheter[6]. Stödet erbjöds till 8 procent av studenterna med dyslexi

[6] *Samordnarguide december 2025*, PDF, https://www.su.se/download/18.2084dad019afd0e67922b3b/1765553219671/Samordnarguide%20december%202025.pdf, s. 25.

och till 31 procent av studenterna med NPF, där kognitiva nedsättningar är betydligt vanligare. Samtidigt erbjöd vissa lärosäten inte mentorsstöd alls, trots hög andel studenter med NPF.

För flera av stödformerna är skillnaderna i hur stor andel studenter som erbjuds stöd vid de olika lärosätena betydande. Anteckningsstöd ges till mellan 21–81 procent av studenterna med RPS, tentera enskilt till mellan 36–72 procent och mentorsstöd till mellan 0–38 procent. Vid ett lärosäte uppgår andelen till 48 procent, men den låga svarsfrekvensen vid detta lärosäte gör det svårt att bedöma om resultatet speglar studentpopulationen som helhet. Skillnaden består även om vi jämför storleksmässigt lika lärosäten. Vid två av landets största lärosäten uppgav 7 procent respektive 37 procent att de fått mentorsstöd. Vilket lärosäte studenten går på har därmed stor betydelse för tillgången till stöd. Sammantaget visar detta på behovet av åtgärder för att säkerställa en mer likvärdig tillgång till stöd. Skillnader i bedömning kring stödinsatser mellan lärosäten belyses även i UKÄ:s rapport *Stöd till studenter med funktionsnedsättningar*[7].

[7] UKÄ (2025), *Stöd till studenter med funktionsnedsättning, En kartläggning av det riktade pedagogiska stödet vid universitet och högskolor.* Rapport 2025:5, s. 29.

Stockholms universitet

Tabell 13. Beslutade och rekommenderade stöd

Vilka pedagogiska stöd har du under vårterminen 2025 haft beslutade eller rekommenderade? (Kryssa för alla som var aktuella för dig).	Antal svar
Förlängd examinationstid	3001 (87%)
Tentera enskilt eller i mindre grupp	2028 (59%)
Anteckningsstöd	1392 (40%)
Tekniskt stöd (exempelvis rättstavningsprogram, dator vid tentamen)	922 (27%)
Mentorsstöd	642 (19%)
Anpassad utrustning (exempelvis ställbar stol, bärbar hörselslinga etc.)	61 (18%)
Ljud- och/eller bildinspelning för eget bruk	578 (17%)
Få undervisningsmaterial i förväg	275 (8%)
Anpassning av kursmaterial	225 (7%)
Annat stöd*	206 (6%)
Anpassad examinationsform (exempelvis muntlig istället för skriftlig examination)	192 (6%)
Extra lärarstöd eller extra handledning	146 (4%)
Handledning i akademiskt språk, skrivande och studieteknik	137 (4%)
Anpassning vid grupparbete	97 (3%)
Utbildningstolkning (teckenspråkstolkning/skrivtolkning/syntolkning)	34 (1%)
Stöd av medstudent med synstöd, ledsagning eller transkriberingshjälp	23 (1%)

Specifikation *Annat stöd*

Studenter som i föregående fråga angav *Annat stöd* fick en följdfråga där de ombads specificera vilket stöd detta avsåg. Det vanligaste stödet som nämndes var *Legimus*, vilket inte är ett RPS, eftersom tillgång till systemet inte kräver en ansökan om RPS utan normalt utfärdas vid lärosätets bibliotek. Därutöver var *resurs-/vilorum* och *medicinsk utrustning* de vanligaste angivna stöden. Medicinsk utrustning är inte ett stöd som tillhandahålls av lärosätena, utan innebär oftast att studenten får ett intyg som ger rätt att ta med utrustning, exempelvis blodsockermätare, vid salstentamen.

Tolv stödformer var så ovanliga att endast en student vardera hade fått dem. Dessa har samlats under rubriken *Unika stöd*.

Bland övriga stödformer flera av studenterna haft tillgång till kan nämnas:

- *Uppläsning av tentamensfrågor*, 11 studenter
- *Hörselkåpor/öronproppar vid salstentamen*, 10 studenter
- *Möjlighet till extra toalettbesök*, 10 studenter

Resultaten visar att det är relativt få studenter som haft stöd utöver de vanligaste, och ytterst få som fått stöd som inte finns specificerade i den stödformslista i Nais samordnarna har tillgång till.

Tabell 14. Specifikation av annat stöd

Du valde "Annat stöd" i föregående fråga. Specificera vilket eller vilka pedagogiska stöd det var.	Antal svar
Legimus	72
Resursrum/vilorum	28
Medicinsk utrustning	20
Unika stöd	12
Uppläsning av tentafrågor	11
Hörselkåpor/öronproppar vid salstentamen	10
Toalettbesök	10
Utskrifter	10
Pauser under salstentamen	9
Anpassad placering	6
Anpassning vid VFU	6
Förstärkt biblioteksservice	6
Anpassad studiegång	4
Ljudslinga	2

** Följdfråga, frågan ställdes bara till studenter som svarat "Annat stöd" i föregående fråga.*

Stödens omfattning

Högskolor och universitet är skyldiga att erbjuda studenter med funktionsnedsättning RPS för att de ska kunna studera i en jämförbar situation med andra studenter i enighet med vad som står i diskrimineringslagen. Stöden ska dock vara av enklare beskaffenhet och skäliga utifrån bland annat lärosätets ekonomiska och praktiska förutsättningar[8]. Nästa fråga behandlar huruvida studenterna upplevde att de fick de stöd och anpassningar de behövde utifrån de stöd som erbjuds vid lärosätet. Fyra av fem studenter, 80 procent, svarade att de fått stöd i den omfattning de upplevde sig behöva.

Det är värt att beakta att vissa av de studenter som inte fick de stöd de behövde kan ha avbrutit sina studier och därmed varit mindre benägna att öppna och besvara mejl från lärosätet.

[8] *Diskrimineringslag (2008:567)*, 4 § 3, Sveriges riksdag.

Andelen som upplever att de inte fått adekvata stödinsatser kan därför vara betydligt högre än vad resultaten indikerar.

Som framgått tidigare erbjuder lärosätena inte alltid samma stöd, och inte heller stöd i lika stor omfattning. Det är därför inte överraskande att resultaten för de deltagande lärosätena skiljer sig åt, mellan 65–91 procent av studenterna upplevde att de fick de stöd de behövde för att överkomma hinder i studiesituationen. De stora lärosätena har resultat kring medelvärdet, eller över, och det är istället mellanstora lärosäten som ligger såväl i topp som i botten.

Att 80 procent av studenterna upplever att de fått de stöd och anpassningar de behöver visar att majoriteten är nöjda med omfattningen av RPS. Samtidigt finns en betydande minoritet, en femtedel av studenterna, som inte anser att deras behov tillgodoses. Detta är en viktig signal om att stödsystemet inte fullt ut når alla grupper. Variationerna mellan lärosäten understryker också att tillgången till stöd inte är likvärdig. Resultaten pekar på att det finns ett behov av att tydligare definiera vad som är skäliga och tillräckliga stödinsatser, samt att säkerställa att dessa erbjuds på ett mer enhetligt sätt. Detta skulle kunna bidra till att minska skillnaderna mellan (och inom) lärosäten.

Tabell 15. Stödens omfattning

Av de pedagogiska stöd och anpassningar som erbjuds vid lärosätet har du fått de stöd och anpassningar du behöver?	Antal svar
Ja	2763 (80%)
Nej	691 (20%)

Stödbehov som inte möttes

Studenter som uppgav att de behövt mer stöd fick en följdfråga om vilket eller vilka stöd de hade behövt. För att skapa översikt har svaren delats in i sex kategorier: personellt stöd, stöd vid examination, tillgång till beslutade/rekommenderade stöd, stöd i undervisningssituationen, stöd av teknisk eller rumslig karaktär samt övriga stöd.

De kategorier flest studenter efterfrågade var personella stöd, vilket 328 studenter angav och stöd vid examination vilket 194 studenter önskat. Vidare uppgav 166 studenter att lärosätet gjort en korrekt bedömning av vilka stöd de behövt, men att de sedan inte fick tillgång till beslutade/rekommenderade stöd, vilket de hade önskat. Stöd i undervisningssituationen efterfrågades av 162 studenter, tekniska eller rumsliga stöd av 69 studenter och övriga stöd av 57 studenter. Utöver svaren som sorterats in i dessa kategorier inkom 53 unika svar, där varje stöd endast nämndes av en student. Dessa redovisas inte i detalj, men har skickats med till respektive lärosäte.

Stockholms universitet

Personellt stöd

Personellt stöd är stöd som utförts av en person, exempelvis en mentor, undervisande personal eller en medstudent. Det mest efterfrågade personella stödet bland studenter som inte upplevde att de fått tillräckligt stöd var *mentorsstöd*, vilket 110 studenter lyfte. Även svar där ordet mentor inte nämnts, men där stödinsatsen som efterfrågas motsvarar mentorsstöd (hjälp med struktur och planering), har inkluderats. Ett knappt tjugotal av de som svarat mentorsstöd angav att de haft stödet, men hade önskat mer omfattande eller mer kvalitativt stöd.

Anteckningsstöd önskades av 99 studenter. En fjärdedel av de som önskade anteckningsstöd hade haft stödet, men upplevde att stödet inte fungerat. Problemen gällde såväl SmartPens som personella anteckningsstödjare. Det är känt att den version av SmartPens som fanns tillgängliga på marknaden under vårterminen har dragits med problem. Det är också känt att kvalitet kan vara ett problem vid personella anteckningsstödjare, då deras förmåga att sålla information och skriva anteckningar normalt inte testas. Dessa problem, tillsammans med svårigheter att rekrytera anteckningsstödjare och höga kostnader, har lett till att flera lärosäten undersöker, eller har gått över till, tekniska lösningar för anteckningsstöd.

Extra lärarstöd efterfrågades av 85 studenter. Av dessa kommenterade knappt en fjärdedel att de hade behövt vägledning för att förstå uppgifter, ett femtontal att de behövt förtydliganden från lärare och lika många att de behövt extra handledning eller guidning. *Hjälp med akademiskt skrivande/korrekturläsning/studieteknik* önskades av 26 studenter och *stöd vid VFU* av 7 studenter.

Den heterogena studentgrupp som idag finns inom högre utbildning, där majoriteten av studenterna med RPS har en NPF-diagnos, innebär ökade behov av stöd som kompenserar för nedsättningar gällande att skapa struktur, organisera studier och behålla fokus. Lärosätena behöver vara flexibla och anpassa de stödformer som erbjuds efter de hinder studentpopulationen möter. Personella stöd är centrala för studenter med denna typ av problematik, men svaren antyder att lärosätena i dagsläget inte erbjuder stöd i tillräcklig omfattning, och med tillräckligt god kvalitet, för att studenterna ska ha likvärdiga förutsättningen som medstudenter utan funktionsnedsättning. Alla hinder kräver dock inte RPS för att överbrygga. De önskemål som preciseras under extra lärarstöd bör i stor utsträckning kunna ersättas av bättre generell pedagogisk tillgänglighet. Studenter kan också ha förväntningar på mer omfattande stöd än de stöd av enklare beskaffenhet lärosätena är skyldiga att erbjuda.

Stöd vid examination

Det mest efterfrågade stödet vid examination var *anpassad examinationsform*, vilket 98 studenter önskade. Av dessa specificerade en tredjedel att de hade velat ha muntlig examination istället för skriftlig, en femtedel att de önskat tentamen uppdelad på flera tillfällen och en tiondel att de önskat anpassning vid muntlig examination. *Förlängd examinationstid eller flexibel deadline* nämndes av 52 studenter. En handfull av dessa uppgav

att de haft förlängd tid, men att den inkräktade på nästa kurs och därför inte kunde nyttjas och någon student önskade mer omfattande förlängning.

Möjlighet att *tentera enskilt eller i mindre grupp* efterfrågades av 34 studenter. Flera angav att de haft stöd i form av mindre grupp, men att gruppen ändå varit för stor. Det framgår att storleken på dessa grupper varierar kraftigt mellan lärosäten. Andra studenter lyfte behovet av enskilt rum istället för mindre grupp. *Kompletteringsmöjlighet efter examination* nämndes av 8 studenter och möjlighet att ta med *formelsamling* vid salstentamen av 2.

Resultaten visar att behovet av flexibilitet i examinationsformer är stort. Att så pass många studenter efterfrågar muntliga alternativ eller uppdelade tentamina, tyder på att skriftliga standardformat inte alltid upplevs fungerar för studenter med funktionsnedsättningar. Det är inte bara utbud av stöd som behöver ses över, utan även utförande och genomförande. Förlängd tid tycks inte alltid fungerar i praktiken, eftersom den i många fall leder till mycket långa sittningar eller går in i nästföljande kurs. Önskemål om enskilda rum eller mindre grupper visar på bristande praktiska möjligheter att erbjuda stöd som beslutats/rekommenderats. Sammantaget indikerar svaren att lärosätena, där så är möjligt, behöver utveckla mer flexibla examinationsformer, förbättra utformningen av vissa stöd samt förutsättningarna för att erbjuda beslutade/rekommenderade stöd. Detta för att säkerställa likvärdiga villkor.

Tillgång till rekommenderade stöd

En av de vanligaste specifikationerna kring vilket stöd som behövts gällde inte ytterligare stöd, utan *tillgång till de stöd som bedömts som nödvändiga av lärosätet*. Totalt 166 studenter uppgav att de hade önskat få de stöd som rekommenderats eller beslutats för dem, som de inte fått. Orsakerna till detta varierar. Vanliga skäl tycks vara att examinator eller motsvarande avslår stöd som rekommenderats av samordnare, att ingen medstudent åtagit sig stöduppdraget eller att det saknas enskilda rum vid tentamen.

Att en betydande andel studenter efterfrågar tillgång till redan beslutade stöd indikerar att utmaningarna inte enbart rör bedömningen av studentens behov och val av kompenserande insatser. Resultaten tyder även på brister i lärosätenas genomförande av beslutade stöd. Svårigheter att rekrytera personella stöd samt begränsad tillgång till ändamålsenliga lokaler visar att organisatoriska och praktiska förutsättningar har en direkt påverkan på möjligheterna att erbjuda likvärdigt stöd. När medstudenter i begränsad utsträckning åtar sig uppdrag behöver lärosätena överväga alternativa modeller för att säkerställa att beslutat stöd kan tillhandahållas. Vidare behöver tillgången till enskilda rum och mindre undervisningssalar stärkas, särskilt mot bakgrund av att fler studenter uppvisar nedsatt förmåga att upprätthålla fokus och hantera sensoriska intryck.

Det framkommer även ett behov av tydligare och mer enhetliga rutiner för när och på vilka grunder rekommenderade stöd kan avslås. Samtidigt bör det framhållas att inte alla

rekommenderade stöd kan genomföras. Stödinsatser behöver vägas mot kursplanens krav och bedömas utifrån de praktiska och ekonomiska förutsättningar som föreligger.

Stöd i undervisningssituationen

Totalt 42 studenter uppgav att de hade önskat *få undervisningsmaterial i förväg*. Flera av dessa verkar ha haft beslut om stödet, men inte fått det. Trots att det inte är ett RPS lyfte 36 studenter behovet av *förbättrad pedagogisk kompetens hos lärare*, exempelvis tydligare instruktioner och bättre struktur kring förväntningar. Detta återkommer även i fritextsvar kring önskade förbättringar.

Anpassningar vid grupparbete, inklusive möjligheten att slippa grupparbete, önskades av 35 studenter. *Ljud- och/eller bildinspelning* efterfrågades av 25 studenter, varav knappt hälften specifikt hade velat att lärare spelade in föreläsningar och delade inspelningen. 11 studenter vardera önskade *anpassning av kursmaterial* respektive *anpassning av närvarokrav*. Det sistnämnda specificerades som flexibilitet vid examination och undervisning, möjlighet till pauser samt möjlighet att delta online. 7 studenter framförde ytterligare ett önskemål som inte är ett RPS: *ökad kunskap och förståelse hos lärare gällande funktionsnedsättningar*. Slutligen uppgav 2 studenter att de hade önskat *anpassad studiegång* med möjlighet till deltidsstudier.

Resultaten visar att många av de önskade stöden handlar om pedagogisk kvalitet och flexibilitet i undervisningen, snarare än behov av flera stöd. Tillgänglig undervisningen är avgörande för studenternas möjlighet att tillgodogöra sig utbildningen, och leder också till minskat behov av RPS. Önskemålen om anpassningar vid grupparbete och närvarokrav visar att studenter med funktionsnedsättningar ofta möter hinder i sociala och organisatoriska moment, varför större flexibilitet bör övervägas.

Stöd av teknisk/rumslig karaktär

Tekniska program eller hjälpmedel hade önskats av 27 studenter. De vanligaste specifikationerna var talsyntes, rättstavningsprogram, dator vid tentamen samt att lärare använder mikrofon. Ett antal studenter lyfte att de haft talsyntes, men att kvaliteten varit undermålig. Även önskemål om undertextning på inspelade föreläsningar fanns.

Uppläst material eller talböcker nämndes av 24 studenter. Flera av dessa preciserade att de haft stödet, men att kvaliteten varit så låg att det inte fungerade. Särskilt forskningsartiklar upplevdes som problematiska, där bristande tryckkvalitet ibland gjort det omöjligt att få dem upplästa. Utöver detta önskade 8 studenter *tillgång till rum med mindre stimuli* för återhämtning, och 3 studenter önskade *anpassning av möbler eller belysning*.

Resultaten visar att ett fåtal studenter önskat ytterligare tekniska stöd, men också att kvaliteten på befintliga lösningar är avgörande för att stöden ska fungera i praktiken. Brister i talsyntes och uppläst material innebär att stöden inte upplevs som användbara, trots att de formellt

erbjuds. Önskemålen om rum med mindre stimuli visar på behov av återhämtning, inte minst när undervisning ges i stora studentgrupper.

Övriga stöd

Under kategorin övriga stöd framkom två återkommande önskemål. Det första rör inte behov av fler stödformer, utan att 29 studenter upplevde det som tidskrävande *eller svårt att få tillgång till de stöd som redan beslutats eller rekommenderats*. Det andra handlade om att *fler stöd hade önskats*, men studenterna saknade information om vilka stöd som erbjöds vid lärosätet och kunde därför inte avgöra vilka stöd som hade behövts. Detta problem lyftes av 27 studenter.

Problem med omfattande administration för att få tillgång till stöd är välkänt inom RPS. Att det lyfts även i en fråga om behov av fler stöd, visar att administrationen i sig kan utgöra ett hinder i studiesituationen. I vissa fall beskrivs den så betungande att studenter inte orkat använda stöd. Lärosätena behöver därför arbeta för att minska den administrativa bördan. Informationsbrist kring vilka stöd som erbjuds framstår också som en central fråga. Båda dessa aspekter diskuteras mer utförligt i fritextfrågan om förbättringsförslag.

Tabell 16. Önskade ytterligare stöd

Vilket/vilka ytterligare pedagogiska stöd hade du behövt?	Antal svar
Personellt stöd*	328
Stöd vid examination	194
Hade behövt få rekommenderade/beslutade stöd	166
Stöd i undervisningssituation	162
Utrustning/teknik	69
Annat	57
Unika svar	53

** Följdfråga, frågan ställdes bara till studenter som svarat "Nej" på föregående fråga om att ha fått de stöd de behövde.*
*** Här inkluderas anteckningsstöd, som i Nais fram till och med 15 december 2025 endast klassificeras som ett personellt stöd, men som även kan vara ett tekniskt stöd.*

Uppföljning av stöd

Stödens effektivitet

Alla stöd studenter uppgav att de fått rekommenderade/beslutade vårterminen 2025 fick de utvärdera. De ombads att svara på i hur hög grad de instämde i påståendet att ha/kunna/få NAMN PÅ STÖD hjälpt dem att överkomma hinder och underlättade deras studier, vilket i

följande text benämns som stödens effektivitet. De kunde också svara att de valt att inte nyttja stöden eller att de inte gavs tillgång till stöden.

När effektivitet beräknats har de studenter som svarade att de inte nyttjade eller bereddes tillgång till stöden räknats bort. Svar där studenten höll med helt och till stor del om att stödet har hjälp dem att överkomma hinder och underlättat deras studier har klassificerats som att stödet var effektivt. Svar att studenten endast höll med till viss del, eller inte alls, har klassificerats som att stödet var ineffektivt. Det finns risk att studenter som inte använt eller fått tillgång till ett stöd ändå har värderat dess effektivitet, eftersom svarsalternativet ”har inte använt stödet” låg sist i svarsskalan. Detta är särskilt troligt för respondenter med nedsatt kognitiv förmåga, då de tenderar att välja tidiga svarsalternativ.

Resultaten visar att flera stödformer bedöms som effektiva i att överkomma hinder och underlätta studier. *Anpassad utrustning*, exempelvis ställbar stol eller bärbar hörselslinga, hade högst andel positiva svar, 91 procent av studenterna som upplevde stödet som effektivt. Nästan lika högt värderades *utbildningstolkning*, där 89 procent ansåg att stödet vara effektivt. Även *tentera enskilt eller i mindre grupp*, 87 procent, och *förlängd examinationstid*, 86 procent, bedömdes som effektiva stöd. Bland övriga stödformer framhölls *anpassning vid grupparbete* och *anpassning av kursmaterial*, båda 83 procent, samt *stöd av medstudent i form av synstöd, ledsagning eller transkriberingshjälp* och *tekniskt stöd*, 80 procent.

Något lägre, men fortfarande relativt höga, siffror noterades för *anpassad examinationsform*, 78 procent, och *annat stöd*, 77 procent. *Spela in ljud/video*, 72 procent, *mentorsstöd*, 71 procent, och *få undervisningsmaterial i förväg*, 71 procent, bedömdes som effektiva av en majoritet av studenterna. De stödformer som fick lägst värdering *var extra lärarstöd eller handledning* och *handledning i akademiskt språk, skrivande och studieteknik*, 69 procent vardera, samt *anteckningsstöd*, som endast 64 procent av studenterna upplevde som effektivt.

Resultaten visar att praktiska och tydligt avgränsade stödformer, såsom anpassad utrustning, utbildningstolkning och examination i mindre grupp, upplevs som mest effektiva. Dessa stöd är ofta konkreta, standardiserade och direkt kopplade till studenternas funktionsnedsättningar. Stöd som är mer beroende av individuell kvalitet och genomförande, exempelvis mentorsstöd, extra lärarstöd och anteckningsstöd, upplevs som mindre effektiva. Detta tyder på att variation i utförande och bristande kvalitetssäkring påverkar studenternas upplevelse av effektivitet. Lärosätena behöver därför hitta sätt att kvalitetssäkra och standardisera de personella stöden.

Stockholms universitet

Tabell 17 Stödens effektivitet

Andel studenter som upplevt stödet som effektivt	Procent
Anpassad utrustning (exempelvis ställbar stol, bärbar hörselslinga etc.)	91%
Utbildningstolkning (teckenspråkstolkning/skrivtolkning/syntolkning)	89%
Tentera enskilt eller i mindre grupp	87%
Förlängd examinationstid	86%
Anpassning vid grupparbete	83%
Anpassning av kursmaterial	83%
Stöd av medstudent med synstöd, ledsagning eller transkriberingshjälp	80%
Tekniskt stöd (exempelvis rättstavningsprogram, dator vid tentamen)	80%
Anpassad examinationsform (exempelvis muntlig istället för skriftlig examination eller tentamen uppdelad på flera tillfällen)	78%
Annat stöd	77%
Spela in ljud/video	72%
Mentor	71%
Få undervisningsmaterial i förväg	71%
Extra lärarstöd eller extra handledning	69%
Handledning i akademiskt språk, skrivande och studieteknik	69%
Anteckningsstöd	64%

Stödens nyttjandegrad

Alla studenter som fick stöd nyttjade dem inte, men en klar majoritet av studenterna använde de stöd som erbjöds dem. Samtliga stöd som rekommenderades/beslutades användes av mer än tre fjärdedelar av studenterna, och för de flesta stödformer var nyttjandegraden betydligt högre.

Vid analys av nyttjandegrad är det viktigt att beakta att flera lärosäten fattar långa beslut om RPS. Det innebär att studenten ansöker om alla stöd de kan komma att behöva under hela studietiden, snarare än inför varje termin. Alla stöd som beviljats nyttjas därför inte nödvändigtvis varje termin. Vissa stöd ges också endast under särskilda perioder, exempelvis vid skovsjukdom, och kan därför stå outnyttjade när sjukdomen är i remission. Stöd kan även beviljas utifrån ett förväntat hinder som sedan inte uppstår. Exempelvis kan ljudinspelning bli överflödigt om läraren redan tillhandahåller inspelade föreläsningar, eller förlängd tid vid hemtentamen sakna relevans om examinationen är utformad så att den delas ut tidigt i kursen till alla studenter.

Nyttjandegraden kan också påverkas av den uppfattade kvaliteten och effektiviteten på stödet. Majoriteten av studenterna har studerat med RPS tidigare, och har kvaliteten på stöden och

deras förmåga att överbrygga de hinder som föreligger uppfattats som undermålig minskar rimligtvis intresset för att nyttja det. Det kan också gälla stöd där studenterna tidigare inte fått tillgång till stödet, exempelvis där ingen medstudent ställt upp som stödjare eller stöd som nekats av examinator/motsvarande.

Utbildningstolkning har 100 procents nyttjandegrad, vilket inte är överraskande då en person som behöver tolk oftast inte har någon möjlighet att tillgodogöra sig utbildning utan denna. Även *tentera enskilt eller i mindre grupp*, *anpassning av kursmaterial, förlängd examinationstid, annat stöd, anpassad utrustning, tekniskt stöd* och *extra lärarstöd eller extra handledning* har nyttjandegrad på över 90 procent.

Stöd av medstudent och anteckningsstöd hade samma nyttjandegrad, 83 procent. Flera lärosäten ar senaste åren flaggat för att de har svårt att rekrytera studenter som vill ställa upp för att dessa stöd ska vara möjliga att genomföra. En del studenter skulle kunna ha givit upp på att försöka nyttja dessa stöd med anledning av detta. Det kan även gälla för *mentorsstöd*, som 89 procent av studenterna nyttjat, då det oftast utförs av en medstudent.

I botten av tabellen återfinns *handledning i akademiskt språk, skrivande och studieteknik*, som nyttjats av 76 procent av studenterna som erbjudits stödet. Detta stöd erbjuds ofta alla studenter på lärosätet, och kanske inte lika tydligt kompenserar för specifika hinder kopplade till funktionsnedsättningen som många andra stöd gör. Det skulle kunna vara en delförklaring till att nyttjandegraden inte är högre. Möjligheten att *spela in ljud/video* har även det nyttjats av 76 procent. Stödet har i samordnarkollegiet kritiserats för att vara ineffektivt, då det är mycket tidskrävande att lyssna igenom en hel föreläsning. I kombination med ett digitalt verktyg för att skapa sammanfattande anteckningar kan inspelningen vara betydligt mer effektivt, men de lärosäten som erbjuder denna kombination lägger in stödet som anteckningsstöd.

För flera av stöden med lägre nyttjandegrad krävs att studenten öppet berättar om sin funktionsnedsättning i studentgruppen för att få tillgång till stödet. Detta kan upplevas som stigmatiserande. Därför är det viktigt att lärosäten i den mån det går organiserar stöd så att studenternas funktionsnedsättning inte behöver bli känd för övriga studenter, och om möjligt inte heller för undervisande personal, exempelvis genom att lärosätet arrangera anteckningsstöd eller genom generella regler för inspelning av föreläsningar.

Det är glädjande att nyttjandegraden överlag är så hög, även om ett antal stöd halkar efter. Det finns en stark korrelation mellan stödens uppfattade effektivitet och deras nyttjandegrad. Sammantaget behöver lärosätena se över de stödformer som nyttjas minst, varav många är personella stöd. Dessa kan behöva ses över gällande såväl kvalitet som organisering och matchning mot studenters behov. Genom att stärka dessa stöd kan nyttjandegraden ökas, och fler studenter få hjälp att undanröja hinder i studiesituationen.

Tabell 18. Stödens nyttjandegrad

Andel studenter som nyttjat de stöd som rekommenderats/beslutats	Procent
Utbildningstolkning (teckenspråkstolkning/skrivtolkning/syntolkning)	100%
Tentera enskilt eller i mindre grupp	96%
Anpassning av kursmaterial	96%
Förlängd examinationstid	96%
Annat stöd	96%
Anpassad utrustning (exempelvis ställbar stol, bärbar hörselslinga etc.)	93%
Tekniskt stöd (exempelvis rättstavningsprogram, dator vid tentamen)	92%
Extra lärarstöd eller extra handledning	91%
Mentor	89%
Få undervisningsmaterial i förväg	89%
Anpassad examinationsform (exempelvis muntlig istället för skriftlig examination eller tentamen uppdelad på flera tillfällen)	88%
Anpassning vid grupparbete	87%
Anteckningsstöd	83%
Stöd av medstudent med synstöd, ledsagning eller transkriberingshjälp	83%
Spela in ljud/video	76%
Handledning i akademiskt språk, skrivande och studieteknik	76%

Stödens genomförandegrad

Tillgången till beslutade och rekommenderade stöd var överlag god. Mer än nio av tio studenter som haft rekommendation eller beslut om stöd fick tillgång till stödet. Utbildningstolkning hade högst genomförandegrad och gavs till samtliga studenter med beslut om stödformen, vilket visar att samarbetet med regionernas tolkservice, enskilda tolkbolag och Stockholms universitets tolksektion fungerar väl.

Vissa stödformer går via examinator/motsvarande för beslut. De stämmer av att stödet inte går emot skrivelser i kursplan, att studenten med stödet ändå kan examineras mot lärandemålen och i vissa fall om det finns praktiska och ekonomiska förutsättningar på institutionen för att erbjuda stödet. Vissa rekommenderade stödformer kan efter att dessa överväganden är gjorda inte erbjudas. Samtidigt kan konstateras att förlängd examinationstid, där beslut på många lärosäten ligger hos examinator, erbjudits till 98 procent av studenterna som haft stödet rekommenderat/beslutat.

Utöver de nämnda stöden har även följande stöd erbjudits till mer än 90 procent av studenterna med rekommendation/beslut om stödet: *tentera enskilt eller i mindre grupp,*

tekniskt stöd, anpassning av kursmaterial, annat stöd, mentor, handledning i akademiskt språk, skrivande och studieteknik samt *spela in ljud/video*. Även om genomförandegraden är hög, kan konsekvenserna för de studenter som blir utan stöd vara stora.

Anpassad utrustning, anpassning vid grupparbete, anteckningsstöd och *stöd av medstudent* har genomförts för mellan 80–90 procent av studenterna. Avsaknad av anpassad utrustning riskerar i flera fall att bli mycket kännbar, när det rör exempelvis bärbar hörselslinga eller anpassade möbler för studenter med fysiska funktionsnedsättningar. Grupparbete lyftes av flera studenter i fritextfråga om förbättringar, och problemen kan vara av flera slag. Dels att stöd nekas under grupparbete, för att undervisande personal anser att övriga studenter i gruppen inte ska få ta del av stödet, exempelvis förlängd tid. Dels att stödet består i en anpassning i form av att studenten inte ska behöva genomföra grupparbete, som nekas.

Ett antal stöd sticker ut som särskilt problematiska gällande genomförandegrad. Två stöd har endast dryga två tredjedelar av studenterna fått efter rekommendation/beslut, och det rör *att få undervisningsmaterial i förväg*, 67 procent, och *anpassad examinationsform*, 69 procent. Sistnämnda är ett stöd som måste stämmas av mot kursplan av examinator/motsvarande, och där kan finnas skäl att avslå stödet utifrån vad som står i kursplan, likväl som av skäl kopplade till brist på ekonomiska och/eller personella resurser. Svar på fritextfrågan om förbättringar ger dock fog för misstanke om att alla avslag inte görs på korrekta grunder. Möjlighet att få undervisningsmaterial i förväg borde inte gå emot kursplan, och kräver inte heller några ekonomiska resurser, och personella resurser på marginalen. I fritextsvaren preciseras att lärare ofta är positiva till att ge stödet, men glömmer att dela materialet. Andra stöd med lägre genomförandegrad är också sådana som kräver insatser från undervisande personal eller medstudenter, exempelvis anteckningsstöd eller stöd av medstudent.

Även om genomförandegraden generellt är hög, behöver vissa stödformer följas upp. Stöd som är mer resursstyrda, och kräver insatser från undervisande personal eller medstudenter, samt regelstyrda riskerar i större utsträckning att utebli. Lärosäten behöver arbeta på olika sätt för att förbättra genomförandegraden för dessa stöd. Det kan röra att skapa kurser med flexibla examinationsformer där så är möjligt, se till att det finns tillräckligt med lärarresurser för att kunna erbjuda de stöd som rekommendera, och erbjuda alternativa sätt att ge stöd när medstudenter inte åtar sig uppdrag. För enklare stöd, som undervisningsmaterial i förväg och inspelning av ljud, behöver rutiner skapas, alternativt brister i rutiner och följsamhet åtgärdas.

Tabell 19. Stödens genomförandegrad

Andel studenter som fått tillgång till de stöd som rekommenderat/beslutats	Procent
Utbildningstolkning (teckenspråkstolkning/skrivtolkning/syntolkning)	100%
Förlängd examinationstid	98%
Tentera enskilt eller i mindre grupp	96%
Tekniskt stöd (exempelvis rättstavningsprogram, dator vid tentamen)	95%
Anpassning av kursmaterial	94%
Annat stöd	93%
Mentor	92%
Handledning i akademiskt språk, skrivande och studieteknik	91%
Spela in ljud/video	91%
Anpassad utrustning (exempelvis ställbar stol, bärbar hörselslinga etc.)	87%
Anpassning vid grupparbete	87%
Anteckningsstöd	85%
Stöd av medstudent med synstöd, ledsagning eller transkriberingshjälp	83%
Extra lärarstöd eller extra handledning	81%
Anpassad examinationsform (exempelvis muntlig istället för skriftlig examination eller tentamen uppdelad på flera tillfällen)	69%
Få undervisningsmaterial i förväg	67%

Generell tillgänglighet vid lärosätena

RPS behövs när den generella tillgängligheten inte räcker till. Vissa stöd behöver ges oavsett hur god den generella tillgängligheten är, exempelvis utbildningstolkning, medan andra stöd potentiellt skulle kunna minskas eller avskaffas om den generella tillgängligheten förbättrades. Det är därför intressant att följa upp hur studenterna uppfattade den generella tillgängligheten inom områdena fysisk, teknisk och pedagogisk tillgänglighet.

Studenterna fick ange i vilken grad de instämde i att tillgängligheten på respektive område var god. Svarsalternativen instämmer helt och instämmer till stor del har klassificerats som att tillgängligheten upplevs som god, medan instämmer till viss del och instämmer inte alls har klassificerats som att tillgängligheten upplevs som undermålig.

För frågan om fysisk tillgänglighet lades ett särskilt svarsalternativ, *Vet inte*, till. Detta motiverades av att distansstudenter inte alltid besöker lärosätet fysiskt, samt att studenter utan funktionsnedsättningar kopplade till mobilitet inte kan förväntas reflektera i någon större utsträckning kring fysisk tillgänglighet.

Fysisk tillgänglighet

Svarsalternativet *Vet inte* valdes av en stor andel av studenterna, 43 procent. Bland de som värderade den fysiska tillgängligheten upplevde de flesta att tillgängligheten var god, 80 procent. En liten andel, 3 procent, var dock mycket missnöjda med den fysiska tillgängligheten. Det är viktigt att denna grupp följs upp för att undvika att lösningar i form av RPS behöver skapas som kompensation för brister i den generella tillgängligheten. Kommentarer från enkätens sista fråga om förbättringar, bland annat kring vissa byggnaders tillgänglighet och lärares oförmåga att använda mikrofoner, har skickats vidare till berörda lärosäten.

Om lagstöd kring RPS bitvis är oklart, är det tydligare på området fysisk tillgänglighet. Statliga myndigheter har dessutom ett särskilt lagstadgat ansvar för att lokaler ska vara tillgängliga för personer med funktionsnedsättning. Även om den fysiska tillgängligheten överlag upplevs som god, möter en mindre grupp studenter fortfarande betydande hinder, vilka behöver åtgärdas. I fritextsvar kring önskade förbättringar kan lärosäten med lägre resultat söka exempel på vari tillgänglighetsbristerna består.

Tabell 20. Generell fysisk tillgänglighet

Den generella fysiska tillgängligheten vid lärosätet var god (till exempel mikrofoner och hissar).	Antal svar
Håller helt med	981 (28%)
Håller till stor del med	589 (17%)
Håller till viss del med	305 (9%)
Håller inte med alls	96 (3%)
Vet inte	1483 (43%)

Digital tillgänglighet

Den generella digitala tillgängligheten uppfattades som god av tre fjärdedelar av studenterna, 75 procent. I fritextsvar kring förbättringar, som presenteras längre fram i rapporten, lyfte flera studenter dock att lärplattformarna upplevs som särskilt problematiska.

Även om den digitala tillgängligheten överlag upplevs som god, är lärplattformarnas användbarhet är en central utmaning. För studenter med behov av struktur och förutsägbarhet kan bristande rutiner kring plattformarnas användning skapa onödiga hinder. Detta understryker att digital tillgänglighet inte enbart handlar om tekniska lösningar, utan också om pedagogisk och organisatorisk konsekvens. Genom att standardisera hur lärplattformar används kan lärosätena minska den kognitiva belastningen för studenter och stärka tillgängligheten i praktiken.

Stockholms universitet

Tabell 21. Generell digital tillgänglighet

Den generella digitala tillgängligheten vid lärosätet var god (till exempel lärplattform och system för tentamensanmälan).	Antal svar
Håller helt med	1318 (38%)
Håller till stor del med	1265 (37%)
Håller till viss del med	645 (19%)
Håller inte med alls	226 (7%)

Pedagogisk tillgänglighet

Andelen studenter som upplevde att den generella pedagogiska tillgängligheten var god uppgick till 53 procent. Ungefär varannan student uppfattar således den pedagogiska tillgängligheten som undermålig. Resultaten varierar mellan lärosäten, men flera ligger nära bottennoteringen på 44 procent, och endast två lärosäten uppnår resultat över 60 procent, och då endast marginellt.

I fritextsvaren kring förbättringar återkommer kommentarer om bristande pedagogik, undermålig planering av undervisningen, otydlighet kring uppgifter och förväntningar samt ändrade förutsättningar under pågående kurs.

När nästan hälften av studenterna upplever den pedagogiska tillgängligheten som undermålig blir konsekvensen att individuella stöd måste kompensera för brister i den generella undervisningsmiljön. För att minska behovet av RPS behöver lärosätena arbeta mer systematiskt med tydlighet, struktur och förutsägbarhet i undervisningen.

Tabell 22. Generell pedagogisk tillgänglighet

Den generella pedagogiska tillgängligheten vid lärosätet var god (till exempel att läraren gav tydliga instruktioner och hade bra framförhållning i undervisningen).	Antal svar
Håller helt med	668 (19,3%)
Håller till stor del med	1177 (34,1%)
Håller till viss del med	1156 (33,5%)
Håller inte med alls	453 (13,1%)

Åtgärder till följd av bristande tillgänglighet

Studenterna tillfrågades i fyra separata frågor om de under vårterminen 2025 genomfört studieavbrott, byte av utbildning, studieuppehåll eller byte till deltidsstudier på grund av bristande tillgänglighet i studierna. Ett mindre antal studenter uppgav att de genomfört någon av dessa åtgärder. Det vanligaste var studieuppehåll, vilket knappt 5 procent av studenterna genomförde. Betydligt fler hade dock allvarligt övervägt någon av åtgärderna. Studieavbrott var den åtgärd flest övervägt, 14 procent. Det bör dock noteras att de studenter som faktiskt lämnat sina studier under vårterminen sannolikt är mindre benägna att läsa mejl från lärosätet och svara på enkäten. Den faktiska andelen som vidtagit någon av dessa åtgärder kan därför vara betydligt högre.

På frågan om deltidsstudier uppgav drygt 6 procent av studenterna att de redan studerade deltid. Ytterligare 4 procent angav att de hade önskat byta till deltidsstudier, men att detta alternativ inte erbjöds.

Även om relativt få studenter svarat att de genomförde studieavbrott eller studieuppehåll, är andelen som övervägt sådana åtgärder betydligt större. Detta indikerar att tillgänglighetsproblem har en direkt påverkan på studenternas möjlighet att fullfölja sina studier.

Tabell 23. Åtgärder till följd av bristande tillgänglighet

Åtgärder vidtagna till följd av bristande tillgänglighet	Genomfört	Allvarligt övervägt
Studieavbrott	94 (2,7%)	494 (14,3%)
Byte till annan utbildning	50 (1,4%)	222 (6,4%)
Studieuppehåll	121 (3.5%)	210 (6,1%)
Byte till deltidsstudier	54 (1,6%)	210 (6,1%)

Studentförslag kring förbättringar av RPS

För att fånga upp vad studenterna anser att lärosätena främst bör fokusera på i kommande utvecklingsarbete inom RPS avslutades enkäten med en fritextfråga där förslag på förbättringar av RPS kunde lämnas. Frågan var inte obligatorisk, men 2804 kommentarer lämnades. Av dessa var knappt 2200 förbättringsförslag. Alla var dock inte direkt kopplade till RPS. Svar som inte rörde förbättringar sorterades bort i sammanställningen. Det kan dock noteras att cirka 120 kommentarer var positiva, där studenter uttryckte att RPS fungerat bra. Ytterligare omkring 100 svar togs inte med i sammanställningen då de endast nämndes av en student, var mycket ospecifika (till exempel ”förbättra RPS”) eller inte gick att tolka. Samtliga fritextsvar har dock skickats vidare till respektive lärosäte.

De sammanställda svaren pekar ut tydliga problemområden som behöver förbättras. För överskådlighet har förbättringsförslagen delats in i fyra kategorier: undervisningssituation/lärare, samordnare/stöd, examination och övrigt. För varje kategori finns en tabell där de sammanställda svaren presenteras. De svar som lyfts av flest studenter behandlas även i fritext.

Önskade förbättringar kopplade till undervisningssituation/undervisande personal

”Fått varierade svar och hjälp från samtliga lärare och vid ett tillfälle fick jag även svaret "jag tror inte på pedagogiskt stöd, det blir då inte rättvist mot de studenter som inte har stödet", vilket fick mig att tappa hakan. Poängen med stödet är ju trotts allt att det ska vara lika rätt för alla. Att vi som har svårare ska kunna få samma möjlighet som de andra som INTE BEHÖVER stödet.”

Den förbättring allra flest studenter efterfrågade var att undervisande personal ges utbildning kring funktionsnedsättningar och bemötande av studenter med RPS. Totalt 169 studenter lyfte detta behov, ofta med exempel på bristande förståelse för varför stöd kan behövas, och i vissa fall kränkande eller diskriminerande behandling.

De brister i pedagogisk tillgänglighet, som framkom på frågan om generell pedagogisk tillgänglighet, förklarades mer utförligt i fritextsvaren. 113 studenter betonade behovet av att åtgärda pedagogiska brister hos undervisande personal. Återkommande önskemål var tydligare struktur och framförhållning på kurserna, samlad information i manualer med kurslitteratur och läsanvisningar som gås igenom muntligt vid kursstart, tydliga förväntningar, uppgiftsbeskrivningar och bedömningsmatriser, bättre planering av föreläsningar och att texter i PowerPoints läses upp, pauser, tydlig information vid ändringar och att dessa hålls till ett minimum, instuderingsfrågor och tentamensgenomgångar.

Vidare uppgav 100 studenter att de inte fått tillgång till de stöd som lärosätet bedömt att de behövde genom rekommendation eller beslut. Det finns rekommendationer examinator/motsvarande behöver avslå, exempelvis om stöd står i vägen för att examinera studenten mot förväntade studieresultat. Flera studenter beskrev dock att de nekats stöd på felaktiga grunder, som att de ändå inte kommer att klara sig i arbetslivet om de behöver stöd eller att de inte hör hemma inom högre utbildning. Utbildning av undervisande personal kring funktionsnedsättningar kan vara ett första steg för att minska denna typ av felaktiga avslag.

42 studenter vardera lyfte att de velat att föreläsningar spelats in och delats, att lärplattformars struktur behöver förbättras samt att mer lärarstöd behöver ges. Möjlighet att få undervisningsmaterial i förväg, varav flera hade beslut om stödet, nämndes av 38 studenter.

Enkäten syftar till att följa upp RPS, men resultaten visar att förbättringar även behöver göras på andra delar av lärosätena. De mest efterfrågade förbättringarna handlar om att utbilda undervisande personal om funktionsnedsättningar och stöd och förbättra bemötande av

studenter med RPS. Att så många studenter lyfter behovet av utbildning för undervisande personal kring funktionsnedsättningar och RPS understryker att detta är en systemfråga.

Förbättrad pedagogik, struktur och tydlighet i undervisningen är inte heller det RPS, utan handlar om generell tillgänglighet, som gynnar alla studenter. Bristande pedagogisk tillgänglighet och felaktiga avslag på stöd riskerar att skapa stora hinder för studenter med funktionsnedsättning. Tillgänglighet och flexibilitet bör därför byggas in i utbildningar, och vara en del av arbetet när utbildningar skapas. Detta inkluderar framtagande av regler och rutiner för generell tillgänglighet som kan ersätta RPS, exempelvis regler om att få spela in föreläsningar för eget bruk eller mottagningstider hos undervisande personal.

Tabell 24. Förbättringar av undervisningssituation/undervisande personal

Undervisningssituation/undervisande personal	Antal svar
Öka lärarnas kunskap om funktionsnedsättningar/åtgärda respektlöst bemötande	169
Åtgärda lärarnas brister gällande pedagogik/struktur	113
Få lärare att hörsamma rekommenderade stöd	100
Se till att undervisning (föreläsningar) spelas in	43
Minska kurswebbars komplexitet/samordna upplägg mellan kurser	42
Erbjud mer extra lärarstöd	42
Publicera föreläsningsmaterial innan föreläsning	38
Ställ lägre krav på studenter med funktionsnedsättningar	25
Förbättra kommunikationen mellan lärare och studenter	23
Erbjud möjlighet att delta på distans	22
Erbjud (fler) anpassningar vid grupparbeten	21
Se till att lärarna använder mikrofon/mikrofoner fungerar	12
Erbjud bättre/mer stöd vid VFU	10
Lärare bör ha överseende med skrivfel vid dyslexi	8
Öka förutsägbarhet kring om stöd kan ges på utbildning	8
Åtgärda brister på anonymitet i undervisningssituationen	7
Förbättra scheman	7
Se till att material finns inläst/har kvalitet så att de går att få upplästa	7

Önskade förbättringar kopplade till samordnare/stöd

”Det som har varit oerhört krångligt är att man vid varje ny kurs måste informera och skicka intyg till den som är kursansvarig. Jag har lagt ner oändlig massa tid på detta då kursansvarig inte förstått att jag har haft behov av stöd och måste säkerställa att det finns extra tid.”

Det mest frekvent angivna förbättringsförslaget, lämnat av 344 studenter, var att processen för att få tillgång till beslutade eller rekommenderade stöd behöver förenklas. Många lyfte att det är betungande att behöva anmäla stödbehov inför varje tentamen, ansöka om RPS varje termin och ta diskussioner med pedagogisk personal om stöd. För studenter med kognitiva funktionsnedsättningar, med svårigheter med rutiner och minne, innebär detta en särskilt stor belastning. Den omfattande administrationen kan också bidra till att vissa stöd inte nyttjas, eftersom studenterna helt enkelt inte orkar hantera de extra krav som processen medför.

En annan återkommande förbättringspunkt, lyft av 260 studenter, rörde brister i information och kommunikation från samordnare/lärosäte. De vanligaste önskemålen gällde tydligare översikter över vilka stöd som erbjuds och mer detaljerad information om vad stöden innebär, tidigare och tydligare information om att RPS finns och vilka som kan ta del av stöden samt klara besked om vem man ska kontakta för att få tillgång till stöd.

Förbättringar kopplade till mentorsstöd lyftes 104 gånger. Enkäten publicerades kort efter att några av de deltagande lärosätena begränsat tiden med mentor, vilket syns i svaren. 50 av kommentarerna kring mentorsstöd gällde att det behövs mer omfattande mentorsstöd, ofta specificerat som att stödet inte borde vara tidsbegränsat när funktionsnedsättningen de kompenserar för inte är det. Lärosätets upplägg behöver förbättras enligt 28 studenter, varav den vanligaste kommentaren var en önskan om att mentorer ska studera på samma utbildning som den de hjälper. Även att kunna få hjälp med mer än struktur och organisering av studier, att mentorerna behöver tydligare instruktioner och mer utbildning (främst inom NPF) och att studentmentorer borde bytas mot professionella mentorer nämndes. En handfull studenter lyfte att kvaliteten på stödet behöver förbättras och att väntetiden för att få mentor behöver kortas.

Önskemål gällande mer omfattande mentorsstöd är intressant att titta närmare på. Den senaste statistiken från de professionella mentorerna vid Uppsala universitet visar att studenter i genomsnitt träffar mentorer fyra gånger på en termin. Vid Stockholms universitet är det få studenter som efterfrågar extra samtal med de professionella mentorerna när så erbjuds efter att de tre månaderna stödet ges är över. Studenter vid lärosäten med studentmentorer tycks dock reagera starkt när tiden med mentor begränsas. Missnöjet kan vara en reaktion på en upplevd försämring, men det är ändå intressant att många studenter tycks använda stödet över en lång tid när det gäller studentmentorer. Fritextsvaren antyder att studentmentorer ibland fungerar som ett socialt stöd och som en hjälp med ämnesstudier, vilket går utöver stödets avsedda syfte. Detta understryker behovet av tydliga instruktioner till såväl studenter som mentorer, för att undvika positiv särbehandling och säkerställa att stödet ges på ett likvärdigt sätt.

Därutöver menade 74 studenter att lärosätena borde vara mer generösa i att utfärda stöd, varav drygt hälften specifikt efterfrågade personellt stöd (exklusive lärarstöd som redovisas separat under *Undervisningssituation/undervisande personal* ovan). Slutligen framkom också

önskemål om förbättrad kontakt mellan institutioner och samordnare, något 38 studenter betonade som viktigt för att säkerställa att stöden fungerar i praktiken.

De mest centrala förbättringsområdena rör förenklad administration och tydligare och tidigare information om RPS. Ett första steg mot förenklad administration har under året införts vid flera lärosäten med Ladoks nya funktionalitet, där RPS kopplade till examinationer som har aktivitetstillfällen i Ladok kan läggas in. Rekommenderade stöd går då via systemet till beslutsfattaren, och studenten slipper denna administration. Flera av de vanligaste stöden har dock inte aktivitetstillfällen i Ladok. Funktionaliteten skulle därför behöva byggas ut, eller alternativa system skapas, på lärosätesnivå eller nationell nivå.

Tydligare och tidigare information ligger i lärosätenas intresse likväl som studenternas. Med detta på plats kan lärosätet få in ansökningar tidigare och studenterna stöden i tid. Dessutom kan fler studenter i behov av RPS få kännedom om möjligheten till stöd, vilket potentiellt kan minska antalet studieavbrott. Mentorsstödet behöver ses över på flera lärosäten. Gällande varaktighet har ÖNH under året klargjort att ett lärosätes begränsning av tid med mentorsstöd till maximalt 44 veckor inte innebar en diskriminering. RPS ska vara stöd av enklare beskaffenhet, och lärosätena förväntas därför inte av lagstiftaren erbjuda omfattande stöd.

Stockholms universitet

Tabell 25. Förbättringar av samordnare/stöd

Samordnare/stöd	Antal svar
Processen för att få stöden måste förenklas	344
Bättre information/kommunikation från samordnare om RPS	260
Förbättra mentorsstöd (längre tid, höjd kvalitet, till fler, korta väntetid, annat upplägg)	104
Öka kontakt mellan samordnare och lärare	38
Erbjud fler studenter personella stöd (exkl. lärarstöd)	38
Erbjud fler stöd (utan specifikation vilka)	36
Mer och mer lättillgänglig hjälp av samordnare	32
Erbjud uppföljande samtal med samordnare	30
Erbjud mer individanpassade stöd	29
Förbättrat bemötande och kompetens hos samordnare	20
Avskaffa brist på anonymitet genom att lärosätet anskaffar anteckningsstöd	19
Förbättra uppläsningsprogram (kvalitetsbrist, erbjud till fler)	17
Förkorta handläggningstid/anställ fler samordnare	12
Hjälp till i kontakt med institution/lärare	11
Skapa tydligare riktlinjer och rutiner för samordnarnas arbete	9
Avskaffa krav på intyg	9
Förbättra tillgång till enskilda/tysta studieplatser och/eller vilrum (enklare, erbjud till fler)	9
Förbättra rättstavningsprogram (kvalitetsbrist, erbjud till fler)	7
Förbättra teknik kring hörselnedsättning	6
Se över stöd på utbildningar där stöd saknas	4
Förbättra samarbete mellan samordnare och externa aktörer	4
Skapa råd/samverka med studenter med RPS	3
Minska RPS	3
Erbjud gratis utskrifter	3
Öppna upp för att kunnat ansöka om RPS tidigare	2
Minska komplexiteten med alla program som används/erbjud stöd med dessa	2

Önskade förbättringar kopplade till examination

”De gångerna jag har fått skriva tentamen i enskilt rum är de gångerna jag har fått A. När det har ändrats på grund av nedskärningar i budget och jag har hamnat i större sal, då har jag fått E. Pedagogiskt stöd måste prioriteras av skolan. Det får inte göras nedskärningar på oss som redan behöver kämpa minst dubbelt så mycket som de andra.”

Trots att de vanligaste stöden är kopplade till examination är det förhållandevis få förbättringsförslag som rör just examinationsstöd. Den mest frekventa synpunkten, lyft av 55 studenter, var att lärosätena behöver erbjuda fler enskilda rum eller mindre skrivsalar vid salstentamen. Flera studenter med beslut om enskild sal uppgav att de i praktiken placerats i mindre sal. Antalet studenter i de mindre skrivsalarna varierar mellan lärosätena. En aspekt som flera tog upp är att salar med många studenter som har RPS kan innebära mer störande stimuli än ordinarie salar, exempelvis på grund av rörelsepauser, frekventa toalettbesök eller ljud vid stimming. Detta gör att mindre grupp inte blir ett adekvat stöd, om grupperna inte är mycket små.

Kompetensen hos tentamensvakter uppfattades som otillräcklig av 44 studenter, som efterfrågade mer utbildning i teknik, funktionsnedsättningar och rutiner. Även upplägget för förlängd tid vid examination lyftes som problematiskt av 37 studenter. Vid salstentamen handlade det främst om att de långa sittningarna inte fungerar för exempelvis studenter med koncentrationssvårigheter eller smärtproblematik. Vid hemtentamen blev det problematiskt när den förlängda tiden lades efter att kursen formellt avslutats, eftersom studenter som använder förlängningen riskerar att hamna efter i nästa kurs.

Tabell 26. Förbättringar av examination

Examination	Antal svar
Erbjud (fler) enskilda rum/mindre salar	55
Höj tentamensvakters kompetens	44
Lös problem vid förlängd tid (in i nästa kurs/sitta för länge)	37
Erbjud alternativa examinationsformer	35
Förbättra tillgången på (fungerande) utrustning	33
Erbjud/utöka förlängd tid vid tentamen (även andra examinationer än salstentamen)	33
Förtydliga tentamensfrågor/erbjud förklaring av dessa	20
Erbjud uppdelning av tentamen i flera tillfällen	9
Gör det lättare att hitta till examinationssalar för studenter med RPS	9
Ljudisolera salar	7
Erbjud fler (om)tentamenstillfällen för studenter med RPS	7
Erbjud möjlighet att få tentamensfrågor upplästa	6
Erbjud möjlighet till pauser under tentamen	5
Meddela examinator om anonym tentamen är skriven av dyslektiker	2

Önskade förbättringar övrigt

”Alla institutioner borde ha samma regler, det hade inte bara gjort det enklare för studenterna utan också för lärare eftersom det finns en tydlig plan för vad som är möjligt och vad som inte är möjligt.”

Under kategorin Ö*vrigt* var den mest frekvent angivna förbättringen kopplad till Legimus, som hanteras av Myndigheten för tillgängliga medier. Dessa synpunkter har därför vidarebefordrats till dem. En förbättring som däremot direkt berör RPS är frågan om likvärdighet, där 30 studenter framhöll att variationen i tillgång till stöd mellan institutioner, kurser och ibland även inom samma kurs är problematisk och skapar bristande förutsägbarhet.

Vidare önskade 20 studenter att lärosätena ser över möjligheten till deltidsstudier. En förbättring som nämns av 11 studenter var stöd att hitta ett socialt sammanhang. Denna typ av svårigheter lyfts även i UKÄ:s rapport *Att studera i högskolan med funktionsnedsättning*, där en stor andel av studenterna med hinder i studiesituationen uppger att de känner sig utanför[9]. Traditionellt omfattar RPS inte sociala aktiviteter, även om mentorsstöd i grupp ibland används för att främja social interaktion. Insatser av detta slag ges i regel via studenthälsan.

Tabell 27. Förbättringar övrigt

Övrigt	Antal svar
Synpunkter på Legimus (skickat vidare till MTM)	49
Öka likvärdighet för RPS inom lärosätet	30
Erbjud möjlighet till deltidsstudier	20
Erbjud stöd att hitta ett socialt sammanhang	11
Erbjud mer hjälp/vård på lärosätet vid psykisk ohälsa	7
Synpunkter på CSN	5
Återkoppling kring enkäten	4

Slutsatser och reflektioner

Resultaten visar att lärosätena i hög grad lyckas erbjuda stöd som studenterna väljer att nyttja och finner hjälpsamma. Samtidigt finns tydliga utvecklingsområden som rör information, administration, likvärdighet och tillgänglighet. Ett stärkt och mer enhetligt arbete inom dessa områden skulle förbättra studenternas förutsättningar avsevärt och bidra till att möjliggöra studier på mer lika villkor.

Flera i uppföljningen deltagande lärosäten har uttryckt önskemål om sammanfattande råd kring förbättringsarbete kopplat till uppföljningens resultat. I detta avslutande kapitel varvas sammanfattande slutsatser därför med förslag på åtgärder.

[9] UKÄ (2025), *Stöd till studenter med funktionsnedsättning, En kartläggning av det riktade pedagogiska stödet vid universitet och högskolor.* Rapport 2025:5, s. 29, s. 36.

Öka generell tillgänglighet

Prioriterade åtgärder:

- *Stärka det förebyggande tillgänglighetsarbetet i utbildningarnas utformning.*
- *Säkerställa att kursmaterial och lärplattformar är tillgängliga. Sistnämnda bör ha samma upplägg över hela lärosätet.*
- *Utbilda lärare i inkluderande pedagogik.*

För att långsiktigt förbättra studierna för studenter med funktionsnedsättningar behöver lärosätena rikta fokus mot generell tillgänglighet i den fysiska, digitala och pedagogiska lärmiljön. Ett sådant arbete gynnar hela studentpopulationen, minskar behovet av individuella stödinsatser och kan bidra till ökad genomströmning.

Undersökningen visar att främst den pedagogiska tillgängligheten är otillräcklig, och många studenter efterfrågar bättre kunskap hos lärare om funktionsnedsättningar och RPS samt tillgänglig pedagogik. Detta bör vara ett centralt utvecklingsområde. Tillgänglighet behöver integreras redan i kursplanering och utbildningsdesign, exempelvis genom att analysera vilka färdigheter som faktiskt behöver examineras i specifika former, tydliggöra möjligheter till avsteg i kursplaner och erbjuda alternativa examinationsformer där så är möjligt.

Flera av de stöd som idag ges inom RPS skulle kunna tas bort om undervisningen utformas mer tillgängligt från början. Exempelvis kan tidigt publicerat kursmaterial, tydlig struktur och flexibla examinationsformer minska behovet av individuella anpassningar som extra lärarstöd, anpassad examination eller förlängd tid. Lärosätenas översyn av RPS bör därför ske parallellt med, eller föregås av, ett systematiskt arbete för att stärka den generella tillgängligheten. Detta skapar bättre förutsättningar för studenter med funktionsnedsättningar och förbättrar samtidigt studiemiljön för alla studenter.

Minska studenters administrativa börda och förtydliga kontaktvägar

Prioriterade åtgärder:

- *Förenkla processer där studenten idag måste agera mellanhand, med stödsystem eller hjälp att kontakta beslutsfattare.*
- *Säkerställa att studenter får återkoppling när beslut fattas, inklusive skriftlig motivering vid avslag.*
- *Skapa rutiner och förväntningar på undervisande personal kring utförande av RPS.*

Fritextsvaren visar tydligt att ett av de största problemen för studenter med RPS är den omfattande administration som krävs för att få tillgång till de stöd som redan rekommenderats eller beslutats av samordnare. Många studenter beskriver processen som tidskrävande, otydlig och beroende av att de själva identifierar och kontakta rätt beslutsfattare. Detta skapar onödiga

hinder i studiesituationen och riskerar att försena eller försvåra tillgången till stöd. Ett centralt utvecklingsområde är därför att skapa sammanhållna systemstöd där rekommendationer från samordnare automatiskt skickas till berörda beslutsfattare, och där beslut kan dokumenteras och kommuniceras till studenten. Några lärosäten har utvecklat egna system, men ett nationellt system skulle vara mer kostnadseffektivt och skapa likvärdighet mellan lärosätena.

Under 2025 har Ladok infört ny funktionalitet som delvis adresserar problemet. Rekommenderade stöd kopplade till examinationer med aktivitetstillfällen i Ladok kan läggas in i systemet. Funktionaliteten är tyvärr begränsad till stöd kopplade till vissa examinationer och omfattar inte hela bredden av RPS. Förslag har därför lämnats till Ladokkonsortiet om att bygga ut funktionaliteten, så att alla stödformer kan hanteras i systemet. En sådan utveckling skulle avsevärt minska studenternas administrativa börda, öka transparensen kring beslut och ge lärosätena bättre statistikunderlag, exempelvis kring avslag på rekommenderade stöd.

Till dess att ett heltäckande systemstöd finns på plats behöver lärosätena arbeta med lokala organisatoriska lösningar för att minska studenternas administrativa börda. Studenter bör erbjudas stöd i den administration som krävs för att få tillgång till beslutade och rekommenderade stöd, inklusive att kontakt tas med berörda beslutsfattare å deras vägnar. Detta kan organiseras genom att utse kontaktpersoner på institutionsnivå med ett tydligt uppdrag att stödja studenterna i processen. Lärosätena behöver även skapa rutiner och förväntningar på undervisande personal att tillhandahålla beslutade stöd, så att studenter slipper lägga tid och energi på att påminna om detta.

Förstärk information om RPS

Prioriterade åtgärder:

- *Säkerställa att information om RPS, inklusive hur en ansöker om stöd och kommer i kontakt med samordnare, når studenter redan i samband med antagning.*
- *Tydliggöra vilka funktionsnedsättningar som kan ge rätt till stöd, vilka stöd som erbjuds, och vilken dokumentation som krävs.*
- *Information som når ut till undervisande personal om RPS och funktionsnedsättningar.*

Studenterna lyfter brist på information om RPS som ett återkommande problem. Många beskriver att de inte känt till att stöd finns, vilka funktionsnedsättningar som kan ge rätt till stöd, hur ansökan går till eller vilka stödformer som erbjuds vid det egna lärosätet. Resultaten visar att denna informationsbrist är en av de vanligaste orsakerna till att studenter ansöker sent. Detta innebär att stöden riskerar att försenas, vilket i sin tur påverkar studenternas förutsättningar negativt.

För att motverka detta efterfrågar studenterna tydlig, lättillgänglig och tidig information om RPS. Informationen behöver nå ut redan i samband med antagning och introduktion, och

presenteras på ett sätt som gör det enkelt att förstå både vilka stöd som finns och hur processen ser ut. Studenterna efterlyser också tydliga och gärna alternativa kontaktvägar till samordnarna, exempelvis möjlighet att nå dem via flera kanaler än mejlledes.

Mer information behöver också finnas tillgänglig, och nå ut, till undervisande personal. Det gäller vilka stöd som finns tillgängliga vid lärosätet, hur stöd kan läggas upp, vad en rekommendation från myndighet innebär och på vilka grunder de får neka stöd som rekommenderats av samordnare och hur detta ska dokumenteras och meddelas studenter. Även information om funktionsnedsättningar och rätten till studier på likvärdiga villkor behöver delas med undervisande personal.

Lärosätena bör utveckla en mer sammanhållen och proaktiv informationsstrategi. Detta för att säkerställa att studenter i behov av stöd ansöker i god tid och därmed har tillgång till beslutade stöd när de behövs, för att minska den administrativa belastningen för både studenter och samordnare samt för att skapa bättre förutsättningar för att undervisande personal agerar i enlighet med diskrimineringslagens krav.

Säkerställ att stöd är ändamålsenliga

Prioriterade åtgärder:

- *Följa upp stöd som nyttjas av få studenter eller uppfattas som ineffektiva, och vid behov justera matchningen mellan hinder och stöd, stärka kvaliteten i genomförandet eller ersätta stödformer som inte fungerar som avsett.*
- *Tydliggöra stödens syfte och omfattning samt säkerställa flexibilitet i hur stöd organiseras, så att de kan anpassas efter olika typer av hinder utan att skapa orealistiska förväntningar hos studenterna.*

De stöd som nyttjas av få studenter, eller uppfattas som ineffektiva, behöver följas upp och vid behov justeras. Det kan handla om att se över matchningen mellan studentens hinder och det stöd som erbjuds, tydliggöra stödens syfte och omfattning, förändra organiseringen av stöden eller, i vissa fall, ersätta enskilda stödformer.

I förbättringsförslagen kommenterar studenter bristande kvalitet på de stöd de fått, särskilt anteckningsstöd och mentorsstöd, som båda återfinns bland de stöd som uppfattas som minst effektiva. Mycket talar för att det inte främst är stödformerna i sig som upplevs som inadekvata, utan hur stödet organiseras och kvaliteten på det utförda stödet. Ett utvecklingsområde är därför att stärka kvaliteten hos stödpersoner, eller att ersätta dessa med digitala lösningar om sådana av god kvalitet finns på området.

Studenternas förväntningar påverkar deras uppfattning om hur ändamålsenliga stöd är. Vissa studenter förväntar sig mer omfattande stöd än vad stöd av enklare beskaffenhet är avsedda att ge. Detta visar vikten av att lärosätena tydliggör vad stöden innebär och vilken hjälp

studenterna kan förvänta sig. Samtidigt behöver lärosätena vara flexibla i hur stöd utformas, eftersom samma stöd kan behöva organiseras och genomföras på olika sätt beroende på det hinder de är tänkta att avhjälpa.

Öka förutsägbarhet och likvärdighet

Prioriterade åtgärder:

- *Tydliggöra i kurs- och utbildningsplaner vilka avsteg som är möjliga för studenter med RPS, och när sådana kan beviljas.*
- *Säkerställa att rekommenderade stöd kan omvandlas till beslutade stöd när de ligger i linje med kursplanens krav, samt att lärosätet har kapacitet att genomföra beviljade stöd i praktiken.*
- *Stärka likvärdigheten inom och mellan lärosäten genom gemensamma rutiner och nationella riktlinjer för vad som utgör stöd av enklare art och hur skälighet ska bedömas.*

Studenterna efterfrågar inte bara bättre information om vilka stöd som erbjuds vid lärosätet i stort, utan också ökad förutsägbarhet kring huruvida stöd är möjligt i enskilda kurser. Ett återkommande önskemål är att kurs- och utbildningsplaner tydligare anger om avsteg kan göras för studenter med RPS och, när det är möjligt, specificerar vilka avsteg som kan bli aktuella. Detta skulle ge studenterna bättre framförhållning och minska osäkerheten kring vilka stöd som faktiskt kan användas i olika moment.

De stöd som rekommenderas bör, när de ligger i linje med kursplanens skrivningar, också i stor utsträckning kunna omvandlas till beslutade stöd. Juridiska rådet för RPS har under året betonat vikten av att lärosäten säkerställer att stöd som beviljas också kan genomföras i praktiken. Exemplet som diskuterades gällde tentera enskilt, där lärosätet behöver skapa tillräckligt med enskilda platser för att stödet ska kunna ges till de studenter som bedömts behöva det.

För att öka förutsägbarheten behöver lärosätena även arbeta med att stärka likvärdigheten internt. Studenter ska inte riskera att få stöd på en kurs eller institution men nekas samma stöd på en annan, om det inte finns sakliga skäl för skillnaden. I enkäten beskriver studenter hur de, på samma kurs, fått olika besked av olika lärare. Detta skapar osäkerhet och undergräver tilltron till systemet.

Det finns också ett behov av nationell samsyn kring vilka stöd som kan anses vara av enklare art och hur skälighet ska bedömas i relation till lärosätenas praktiska och ekonomiska förutsättningar. Detta för att öka likvärdigheten även mellan lärosätena. Den arbetsgrupp som SUHF tillsatt för att se över RPS arbetar med dessa frågor, och resultaten från undersökningen visar tydligt att nationella riktlinjer behövs för att stöd ska erbjudas mer likvärdigt över landet.

En sådan samsyn skulle stärka rättssäkerheten för studenterna och underlätta lärosätenas arbete med RPS.

Framtida uppföljning

Flera lärosäten som inte deltog i årets utvärdering har uttryckt intresse för att medverka framöver. En uppföljning av vårterminen 2026 planeras därför. Om ytterligare uppföljningar genomförs därefter kommer tidsintervallen att förlängas, för att ge lärosätena rimlig tid att genomföra förändringar innan området följs upp igen.

UKÄ publicerade i december 2025 en separat rapport om studenter med funktionsnedsättningar, *Att studera i högskolan med funktionsnedsättning*, baserad på resultat från Studentspegeln 2025. Det är första gången UKÄ presenterar en större kvantitativ analys av denna studentgrupps studiesituation. Mot denna bakgrund blir det viktigt att framöver säkerställa att undersökningarna kompletterar snarare än överlappar varandra. Samtidigt finns en central skillnad mellan undersökningarna. I *Studentspegeln* anger studenterna själva om de har en funktionsnedsättning, och andelen som gör detta är betydligt högre än andelen som har ansökt om och beviljats RPS. *Studentspegeln* ger därför en bred bild av situationen för studenter med funktionsnedsättning, men fångar inte RPS eller studenternas uppfattningar om dessa riktade pedagogiska stöd.

Referenslista

Litteratur

Diskrimineringslag (2008:567), 4 § 3, Sveriges riksdag.

Nationella medel för riktat pedagogiskt stöd vid Stockholms universitet (2025), *Samordnarguiden.* Senast reviderad december *2025. https://www.su.se/ps.*

Universitetskanslersämbetet (UKÄ) (2025), *Studentspegeln 2025*.

Universitetskanslersämbetet (UKÄ) (2025), *Stöd till studenter med funktionsnedsättning: En kartläggning av det riktade pedagogiska stödet vid universitet och högskolor*. Rapport 2025:5.

Webbsidor och databaser

Disabled Students UK, *The Annual Disabled Student Survey: Access Insights*, https://accessinsights.co.uk/student-survey/..

Universitetskanslersämbetet (UKÄ), ”Fler nybörjare och registrerade studenter i högskolan 2024/25”, https://www.uka.se/om-oss/nyheter/nyhetsartiklar/2025-10-09-fler-nyborjare-och-registrerade-studenter-i-hogskolan-2024-25.